



Årsredovisning 2022

FÖR RIKSARKIVET

Årsredovisning 2022 för Riksarkivet

Omslagsbilderna är utsnitt från helsidesbilderna som förekommer i årsredovisningen.

Produktion: Riksarkivet

Riksarkivarien har ordet

ÅRET HAR PÅ MÅNGA SÄTT präglats av kriget i Ukraina. Hösten 2021 lånade vi ut Filip Orliks konstitution från 1710 till en utställning i Sofiakatedralen i Kiev i samband med att Ukraina firade 30 år som självständig stat. Konstitutionen från 1710 anses vara en av världens tidigaste som utgår från maktfördelning. Den är ett litet dokument som består av 16 paragrafer där målet är en självständig stat. Under 2022 har vi visat dokumentet tillsammans med en utställning av fotografier från kriget, som ett av flera sätt att visa vårt stöd för Ukraina.

Det internationella samarbetet var i fokus även på Nordiska arkivdagarna, som i år arrangerades i Stockholm. Över 500 personer deltog och delade erfarenheter och blickade framåt. För mig och övriga nordiska riksarkivarier är det här viktiga dagar och vi avslutade dem med ett gemensamt ställningstagande om arkivens betydelse – vi vill samarbeta mer för att lösa gemensamma utmaningar i Norden!

Att säkra lokaler så att vi kan bevara arkiv är en mycket långsiktig fråga. Under flera år har vi arbetat för att kunna bygga nya lokaler i Härnösand, och det var fantastiskt att under hösten kunna sätta spaden i jorden tillsammans med Skatteverket och Specialfastigheter. Nu har vi några år av byggande framför oss och förberedelser för flytt av arkiv och mottagande av nya arkiv.


Vi har under året kunnat ta flera kliv framåt för att kunna använda AI för att effektivisera vår egen verksamhet och som hjälp i att göra arkiv tillgängliga. Det ger nya möjligheter till att göra stora mängder text tillgängliga på nätet för fritextsökning och analys av stora mängder data.



Foto: Jenny Odell

På uppdrag av regeringen sammanfattade vi i våras i en skrivelse vad som behövs göras för att långsiktigt säkra samhällets data. Det behövs nya finansieringsmodeller i staten för hur vi ska bevara och digitalisera våra arkiv. Och inte minst: det behövs en ny arkivlagstiftning som är anpassad efter digitaliseringen av samhället och förvaltningen!

Stockholm den 22 februari 2023



KARIN ÅSTRÖM IKO

Innehållsförteckning

Riksarkivet 7

- 7 Uppdrag
- 8 Organisation
- 8 Särskilda förutsättningar
 - 8 Säkerhetsläget i omvärlden
 - 9 Informationssäkerhet och cyberhot
 - 9 Internationella kontakter
- 11 Stöd till Ukraina
- 11 Nordiska arkivdagarna
- 12 Lokalfrågor
- 13 Samverkan

Resultatredovisning 14

- 14 Resultatbedömning
 - 16 Mål 1: Långsiktig tillgång till samhällsviktig information är säkrad
 - 22 Mål 2: Utvecklad tillgänglighet och service
 - 32 Intäkter och kostnader per verksamhet
- 35 Särskilda uppdrag
 - 35 Vetenskaplig utgivning
 - 35 Heraldisk verksamhet
- 36 Regeringsuppdrag
 - 36 Kultur i hela landet
 - 37 Informationsutbyte
 - 37 Skrivelse om informationsförvaltning
 - 41 Samverkansrådet inom ramen för kultursamverkansmodellen
 - 42 Agenda 2030 – autentisk information för tillit och demokrati
 - 42 Nyanländas praktik och praktik för personer med funktionsnedsättning
 - 42 Minskade utsläpp från tjänsteresor
 - 42 Energiförsörjning
- 43 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet
- 44 Verksamhet med full kostnadstäckning

- 46 Övrig avgiftsbelagd verksamhet
- 46 Bidrag till den regionala utvecklingspolitiken och sammanhållna landsbygdspolitiken
 - 46 Bidrag
 - 47 Dialog och samverkan med regioner och länsstyrelser
- 47 Statsbidrag till enskilda arkiv och regional kulturverksamhet
- 48 Kompetensförsörjning
- 48 Sjukfrånvaro

Finansiell redovisning 49

- 49 Kommentarer till det ekonomiska utfallet
- 49 Redovisningsprinciper
- 49 Värderingsprinciper
- 50 Övrigt
- 51 Resultaträkning
- 52 Balansräkning
- 53 Anslagsredovisning
- 54 Noter
- 64 Tilläggsupplysningar
- 68 Förkortningar
- 69 Förteckning över tabeller

Riksarkivet

Uppdrag

RIKSARKIVETS uppdrag är att säkerställa samhällets arkivinformation och göra den möjlig att använda över tid. Tillgång till kulturarv och autentisk information som kan användas i forskning, rättskipning och för allmänhetens insyn är grundläggande i vårt demokratiska samhälle.

Allas rätt att ta del av allmänna handlingar är utgångspunkten för Riksarkivets uppdrag och finns i tryckfrihetsförordningen (1949:105), TF. Myndighetens verksamhet regleras i arkivlagen (1990:782), i arkivförordningen (1991:446) samt i förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet. Grundläggande bestämmelser om statliga myndigheters arkiv och arkivmyndigheternas ansvar finns också i arkivförordningen.

Riksarkivets instruktion anger att Riksarkivet har särskilt ansvar för den statliga arkivverksamheten och för arkivvården i landet, samt att Riksarkivet ska ha nationell överblick över arkivfrågorna. Ansvaret omfattar bland annat reglering och tillsyn, bevarande och tillhandahållande av arkivinformation samt metodutveckling inom dessa områden. Ansvaret berör i olika omfattning både offentlig och privat sektor.

Genom instruktionen har Riksarkivet även ett uppdrag att ta hand om statens heraldiska verksamhet, att ge ut Svenskt Diplomatarium och Svenskt biografiskt lexikon samt att tillhandta tjänster för digitalisering av kulturarvsmaterial.

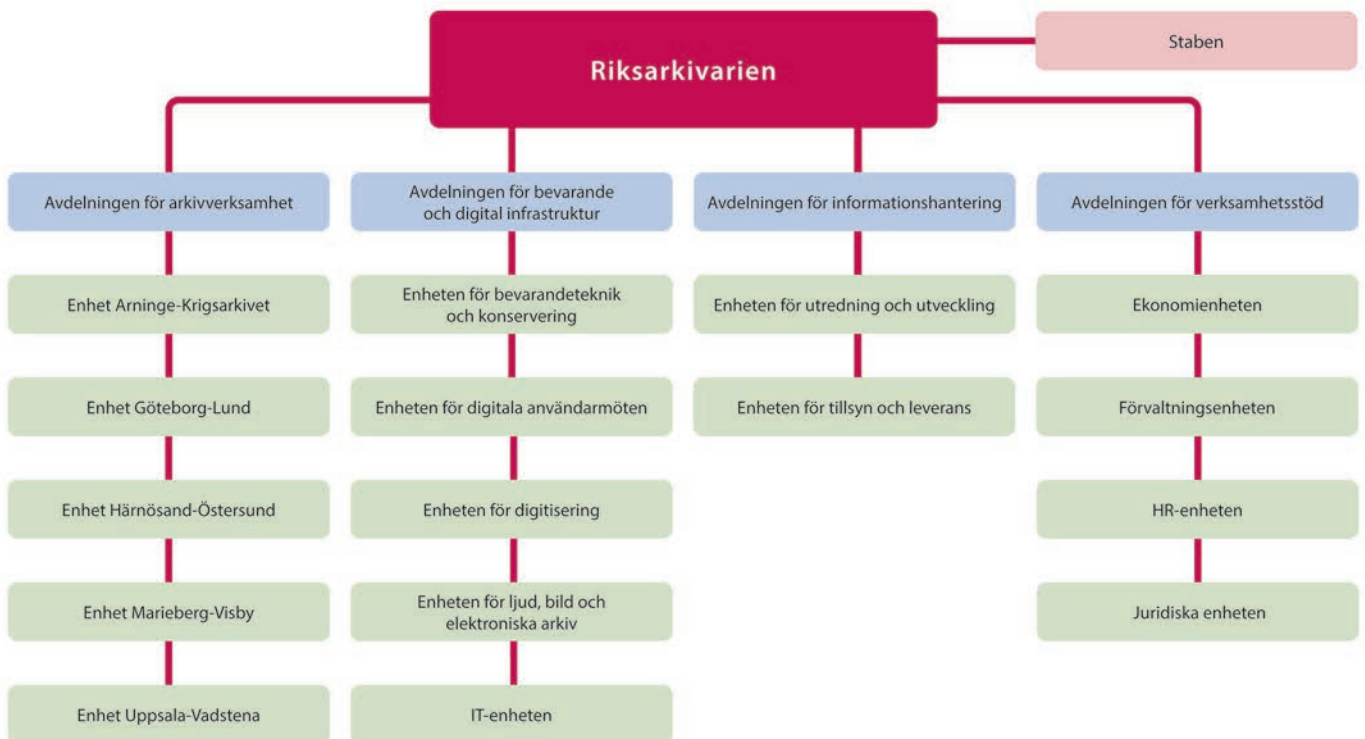
Verksamheten styrs även av det årliga regleringsbrevet. I särskilda förordningar finns bestämmelser om Riksarkivets bidragsgivning till enskilda arkiv och till regionala arkivinstitutioner. Särskilda uppdrag redovisas i avsnittet Regeringsuppdrag.

Riksarkivets strategiska inriktning för var myndigheten ska befinna sig år 2027 har riksarkivarien fastställt i myndighetens färdplan. De långsiktiga målen är:

- Långsiktig tillgång till samhällsviktig information är säkrad
- Utvecklad tillgänglighet och service
- Lärande och kommunikativ myndighet

Organisation

Myndighetens organisation består av avdelningar, enheter och sektioner. Vid myndigheten finns ett insynsråd som utses av regeringen. Rådet utövar insyn i verksamheten och ger myndighetschefen råd.



Särskilda förutsättningar

SÄKERHETSLÄGET I OMVÄRLDEN

Med anledning av det allvarliga säkerhetsläget i omvärlden har Riksarkivet intensifierat arbetet med kontinuitetshandling, med ökat fokus på hantering av allvarliga kriser och stora samhällsstörningar. Enligt Beredskapsförordningen (2022:524) ska myndigheter ”planera för att vid höjd beredskap fortsätta sin verksamhet så långt det är möjligt med hänsyn till tillgången på personal och förhållandena i övrigt”. I enlighet med detta pågår hos Riksarkivet arbete med krigsberedskap och framtagande av en krigsorganisation.

Inom totalförsvaret har Riksarkivet en roll som ansvarig för arkivsektorn. I förordning (1993:243) om undanförelse och förstöring pekades ett antal myndigheter ut som ansvariga för sina respektive områden, och Riksarkivet är en av dem. Detta innebär ett särskilt ansvar för arkiven som en viktig del av den samhällsviktiga informationen, men också som del av kulturarvet.

Frågor om undanförelse och beredskapsplanering för kulturarv har tagits upp i samverkan med Riksantikvarieämbetet (RAÄ), Kungliga biblioteket (KB) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Detta har bland annat resulterat i att MSB i sin rapport ”Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvar i balans” lyft fram kulturarvsfrågornas betydelse för stärkt motståndskraft och försvarsvilja. Rapporten innehåller förslag för att konkret stärka det civila försvarets förmåga. Riksarkivet har bidragit med underlag och lyft fram betydelsen av den samhällsviktiga informationen.

Det förändrade säkerhetsläget har ökat behovet att pröva utlämnande av allmän handling, se avsnittet Besvara förfrågningar.

INFORMATIONSSÄKERHET OCH CYBERHOT

Hög informationssäkerhet är central för att Riksarkivet ska kunna utföra sitt uppdrag att säkerställa samhällets arkivinformation och för att förtroendet för myndigheten ska upprätthållas. I detta ingår att skydda sig mot de allvarliga cyberattacker som under året drabbat många aktörer i samhället. Riksarkivet har en ständig omvärldsbevakning för att snabbt kunna identifiera uppkomna hot och vidta åtgärder. Ett kontinuerligt förbättringsarbete med it-skyddsåtgärder har pågått, för att säkra att befintligt skydd håller tillräckligt hög nivå.

Under 2022 fortsatte det förändrings- och utvecklingsarbete inom informationssäkerhetsområdet som inleddes under 2021. Syftet har varit att säkerställa att myndighetens informationshantering håller en god säkerhetsnivå och att implementera MSB:s föreskrifter om informationssäkerhet för statliga myndigheter. Arbetet har genomförts utifrån MSB:s metodstöd och i enlighet med standarderna i ISO/IEC 27000-serien. Under året har fokus legat på framtagande av en förbättrad förvaltningsstruktur för informationssäkerhet och informationshantering, med särskild vikt på att dessa två områden ska fungera tillsammans.

INTERNATIONELLA KONTAKTER

Det finns ett stort intresse av att besöka Riksarkivet för att ta del av arkiv som bland annat rör staters självständighet. I samband med Algeriets firande av 60 års självständighet, besökte ambassadören Riksarkivet för diskussion om arkivhandlingar inför självständighetsdagen den 5 juli. Georgien uppmärksammade den 29 september 30 år av självständighet och svenskt erkännande med ett evenemang på Riksarkivet, med inbjudna gäster från diplomatiska kåren, Utrikesdepartementet med



I maj öppnade fotoutställningen "Krig: fotodokumentation från Kievs norra förorter den 5 till den 16 april 2022", i ett samarbete mellan Riksarkivet och Kungliga biblioteket. Fotografierna har tagits av Museum of the History of Ukraine in the Second World War. I anslutning har Riksarkivet visat Filip Orliks konstitution från 1710.

Foto: Emre Olgun

flera. Myndigheten har även tagit emot besök av kollegor från det estniska riksarkivet.

STÖD TILL UKRAINA

Efter en förfrågan från National Museum of the Second World War in Ukraine anordnade Riksarkivet tillsammans med Kungliga biblioteket utställningen ”Krig: fotodokumentation från Kievs norra förorter den 5 till den 16 april 2022”. Utställningen öppnades den 24 maj i Riksarkivet av utbildningsministern och Ukrainas ambassadör. I samband med det öppnades också en mindre utställning som visade exempel på dokument kopplade till Ukraina.

I samband med Ukrainas självständighetsdag, visades också det latinska originalet av Filip Orliks konstitution från 1710, som är en av Ukrainas viktigaste urkunder. När statsministern besökte Ukraina i juli 2022 överlämnades ett faksimil av ett brev från Karl XII om Ukrainas rätt att vara en självständig stat.

Ett fyrtiotal ukrainska unga entreprenörer besökte Riksarkivet Marieberg i oktober och fick höra föredrag om konstitutionen och Karl XII.

Riksarkivet har publicerat historiska kartor och andra arkivhandlingar om Ukraina på Wikimedia där de nått stor användning i Wikipediaartiklar om Ukraina.

NORDISKA ARKIVDAGARNA

Konferensen Nordiska arkivdagarna genomförs vart tredje år i samarbete mellan de nordiska riksarkiven. År 2022 ägde konferensen rum för 26:e gången, med det svenska Riksarkivet som värd. Temat var ”Arkiv och samhälle”. Konferensen hade över 500 deltagare och genomfördes för första gången i hybridform, med både digitalt och fysiskt deltagande.

Föreläsningar och workshops följde de tre spåren ”Demokrati och rätten till arkiv”, ”Effektiv informationshantering” och ”Arkiv på rätt sätt – om legala och etiska aspekter”. En av sessionerna hade Ukraina i fokus, med frågor om arkiv som identitet, kulturarv i fara och informationsförvanskning i krig.

Vid den första konferensdagens förmiddag närvarade H.M. Drottning Silvia och H.K.H. Kronprinsessan Victoria.

Konferensen resulterade i ett gemensamt ställningstagande från de nordiska riksarkiven om de samhällsviktiga arkiven, där vi betonar vikten av

- att sätta arkiven och informationens värde i centrum,
- att information hanteras rätt från början när det gäller format, bevarande och säkerhet,
- att alla förstår arkivens värde så de nyttjas för forskning, innovation och beslutfattande,

- att arkiven speglar mångfalden i samhället och,
- att det nordiska samarbetet fortsätter att utvecklas.

LOKALFRÅGOR

Riksarkivets lokaler är en strategisk resurs och en förutsättning för att myndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag. Lokalkostnader utgör en betydande del av myndighetens budget. Ett övergripande mål för Riksarkivets lokaler är att de ska vara ändamålsenliga, flexibla och skalbara för att förändrade krav ska kunna mötas. Idag finns ett begränsat accessionsutrymme samtidigt som vi ser att det finns ett stort förväntat leveransbehov från statsförvaltningen.

Nya lokaler

Riksarkivet driver sedan 2019 ett gemensamt byggprojekt med Skatteverket i Härnösand. Arbetet fortlöper enligt plan. Regeringen har bifallit Riksarkivets hemställan om att få teckna ett långsiktigt hyresavtal med fastighetsägaren Specialfastigheter AB. Specialfastigheter AB har erhållit bygglov.

I augusti togs det första spadtaget inför bygget av riksarkivarien, Skatteverkets generaldirektör och Specialfastigheters VD. Arbetet sker även i nära dialog med Härnösands kommun och länsstyrelsen.

Under hösten har processeen med bygghandlingar startat. Specialfastigheter har upphandlat och tilldelat byggentreprenad för kommande fastighet och projekteringsmöten har hållits.

Fortsatt arbete pågår för att hitta ersättningslokaler i Göteborg. Depån på Polstjärnegatan uppfyller inte kraven som ställs på en arkivlokal och måste därför ersättas.

Lokalanpassningar

Arbetet med att verksamhetsanpassa Riksarkivets lokaler i Fränsta har avslutats. En omfattande projektering har genomförts i samarbete med Ånge fastighets- och industri AB (ÅFA), vilket har påverkat verksamheten. Projekteringen blev kraftigt försenad och Riksarkivet fick tillträde till de nybyggda och renoverade lokalerna först i juli 2022. Invigning hölls i oktober 2022.

Riksarkivet har under året sagt upp delar av lokalerna i Ramsele för förhyrning. Nytt kontrakt för den kvarvarande förhyrda ytan gäller från och med 1 januari 2023. Förberedande arbete för eventuella lokalanpassningar pågår även i Lund.

I Riksarkivets lokaler i Uppsala har från 1 juli 2022 Institutet för språk och folkminnen flyttat in. Hyreskontraktet är tecknat på tre år och främjar både samhällsnytta och samhällsekonomi. För Riksarkivets del har det inneburit en förtätning av personal samt ett mer kostnadseffektivt nyttjande av lokalerna i Uppsala.

SAMVERKAN

Extern samverkan är av stor vikt för Riksarkivet. eSamverkansprogrammet (eSam) är ett viktigt nätverk för erfarenhetsutbyte, informationsspridning, gemensamma analyser och ställningstaganden. Vi har deltagit i arbetet med hantering av personuppgifter, bland annat genom att analysera möjligheterna till pseudonymisering och legal användning av molntjänster. Genom tidigare gjorda rättsliga analyser, har eSams medlemmar konstaterat stora svårigheter med att använda molntjänster som innebär överföring av information utanför EU. Arbetet har koncentrerats till att tydliggöra offentlig sektors krav och att föra dialog med leverantörer för att åstadkomma en förflyttning mot fler tjänster som uppfyller kraven. Resultatet hjälper Riksarkivet att ta ställning till vår egen användning av tjänster och verktyg. Vi har även deltagit i arbetsgrupper och bidragit till flera vägledningar med vår expertkompetens inom gallring och bevarande av offentlig information.

Riksarkivet har under tio år deltagit i Digisam – en plattform där 22 statliga aktörer tillsammans har skapat gemensamma lösningar för ett digitaliserat och användbart kulturarv. Digisam har tagit fram principer och vägledningar för digitaliseringen av kulturarvet. En enig styrgrupp för Digisam, med representanter från Riksarkivet, Riksantikvarieämbetet (RAÄ), Kungliga biblioteket (KB) och Centralmuseerna, har pekat ut en ny inriktning för samverkan i frågor som rör digitalisering av kulturarvet, där Digisam ersätts med samverkan i olika konstellationer. RAÄ, KB och Riksarkivet kommer att fortsätta att bjuda in till diskussion och samverkan kring aktuella frågor inom digitaliseringsområdet för arkiv, bibliotek och museer.

Sverige, Norge och Finland har sedan flera år ett samarbete rörande samiska arkiv (NORDSAM). Arbetet med en samisk arkivportal har tidigare varit ett EU-projekt som nu övertagits av riksarkiven och den kommer att lanseras i februari 2023.

Resultatredovisning

Resultatbedömning

Riksarkivet redovisar verksamhetens resultat utifrån fyra kvalitativa aspekter. Dessa ska tjäna som långsiktiga indikatorer på resultatutvecklingen inom olika delar av verksamheten. Aspekterna är av väsentlig betydelse för uppfyllande av arkivlagens krav på att arkiv ska tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen samt forskningens behov. De är också tydligt knutna till Riksarkivets uppgifter enligt instruktionen.

De fyra aspekterna är:

- Tillståndet för arkiven hos myndigheterna
- Förvaringsmiljön för Riksarkivets bestånd
- Tillgängligheten till arkiv förvarade hos Riksarkivet
- Riksarkivets service till användare av arkivmaterialet

Bedömningen har gjorts enligt den tregradiga betygsskalan:

- Bra
- Tillfredsställande
- Mindre tillfredsställande

Resultat redovisas under två långsiktiga mål och verksamheter kopplade till dessa:

- Mål 1: Långsiktig tillgång till samhällsviktig information är säkrad
 - Normera och främja informationshantering
 - Utöva tillsyn
 - Mottagande av arkiv
 - Bevara mottagna arkiv
- Mål 2: Utvecklad tillgänglighet och service
 - Digitalt tillgängliggöra arkivinformation
 - Främja kunskap om mottagna arkiv
 - Tillhandahålla i läsesal
 - Besvara förfrågningar

Riksarkivet har infört nya nyckeltal inom vissa områden, vilket innebär att statistik enbart redovisas för 2022 och 2021 i berörda tabeller.



Nordiska arkivdagarna 2022 samlade över 500 deltagare för att diskutera och lära om arkivfrågor och informationshantering. Som avslutning gjorde de nordiska riksarkivarierna ett gemensamt uttalande för att uppmärksamma betydelsen av arkiv och peka ut en riktning för framtida samarbete.

Foto: Jenny Odell, Helena Långström och Amanda Rudman

MÅL 1:
LÅNGSIKTIG TILLGÅNG TILL SAMHÄLLSVIKTIG INFORMATION
ÄR SÄKRAD

*Bedömning av:
Tillståndet för arkiven hos myndigheterna*

Bedömningsnivåerna avser i vilken grad föreskrifterna uppfylls och förelägganden givits.

- Bedömningen bra betyder att föreskrifterna i huvudsak uppfylls och att inga förelägganden givits.
- Bedömningen tillfredsställande innebär att föreskrifterna i väsentliga delar uppfylls och att endast förelägganden av mindre omfattning givits.
- Bedömningen mindre tillfredsställande ges om föreskrifterna i flera avseenden inte uppfylls och förelägganden givits på flera punkter.

Bedömningen av tillståndet hos myndigheternas arkiv har gjorts på grundval av antalet förelägganden, grupperade i nio områden: ansvar, arkivbildning, framställning av handlingar, särskilt om elektroniska handlingar, förvaring av analoga handlingar, gallring, arkivredovisning enligt äldre respektive nutida regler samt arkivlokaler.

Fokus har legat på inspektioner av myndigheter under Justitiedepartementet och Utbildningsdepartementet samt enskilda organ som förvarar allmänna handlingar. 43 myndigheter har inspekterats och 130 förelägganden beslutats.

Under året har Riksarkivet utfärdat förelägganden särskilt gällande brister i arkivredovisningen, både enligt äldre och nutida regler. Arkivredovisningen är väsentlig för att man över tid ska ha kunskap om vilken information arkiven innehåller. Dessa brister var framträdande även under 2021. Här gavs föreläggande i 20 procent av de fall där efterlevnaden kontrollerats.

Med anledning av dessa brister hos de 43 inspekterade myndigheterna blir riksarkivets bedömning att tillståndet för deras arkiv är tillfredsställande. Vi kan dock inte med detta uttala oss generellt om tillståndet i hela statsförvaltningen.

*Bedömning av:
Förvaringsmiljön för Riksarkivets bestånd*

Betygsskalan ”bra – tillfredsställande – mindre tillfredsställande” avser i vilken grad lokalerna uppfyller Riksarkivets egna föreskrifter.

- Betyget bra betyder att ingen av myndighetens arkivlokaler har några allvarliga brister i förhållande till föreskrifterna.
- Betyget tillfredsställande ges om huvuddelen av lokalerna inte har några allvarliga brister. Enstaka lokaler kan dock ha mera omfattande brister.
- Betyget mindre tillfredsställande innebär att flera av lokalerna har allvarliga brister.

Riksarkivet kontrollerar fortlöpande sina egna arkivlokaler. Av årets sammanställda rapportering framgick att vissa anläggningar inte helt uppfyller regelverkets krav. Flertalet arkivdepåer är dock av god eller mycket god kvalitet. Depån på Polstjärnegatan i Göteborg är den lokal som fortfarande inte uppfyller kraven. Fortsatt planering pågår för att hitta ersättningslokaler i Göteborg. Sammantaget bedömer Riksarkivet att beståndens förvaringsmiljö är tillfredsställande. Betyget är detsamma som för 2021.

Normera och främja informationshantering

Verksamhetens normerande del omfattar: Utveckla medel och metoder för informationshantering inom offentlig och enskild sektor. Normera generellt och myndighets-specifikt genom föreskrifter och beslut (RA-FS och RA-MS). Verksamhetens främjande del omfattar: Öka kunskap om hantering av information inom offentlig och enskild sektor genom aktiv vägledning och samverkan med andra aktörer.

Normeringen syftar till att skapa förutsättningar för en informationshantering som är inriktad på god offentlighetsstruktur, interoperabilitet, autenticitet och att myndigheternas verksamhetsinformation är användbar på kort och lång sikt. Främjande av informationshantering är ett sätt att öka kunskap om hantering av information, det kan till exempel göras genom vägledningar som förklarar de normerande texterna, det vill säga föreskrifterna.

Riksarkivets löpande föreskriftsarbete har under året resulterat i närmare 60 myndighetspecifika föreskrifter (RA-MS). De flesta rör, i likhet med föregående år, gallring.

Riksarkivet har upphävt föreskrifter och allmänna råd om gallring av vissa handlingar som inkommit eller upprättats i EU-samarbetet hos statliga myndigheter. Gallringsbara EU-relaterade handlingar, som inte redan kan gallras med stöd i

andra RA-föreskrifter, har tillförts dessa föreskrifter (RA-FS 2021:6 i dess lydelse 2022:1) genom en ändring av dessa. Genom detta undviks bland annat onödig dubbelreglering av samma typ av handlingar.

Riksarkivet har upphävt föreskrifter och allmänna råd om arkiv hos kommittéer under regeringen. Kommittéerna utgör statliga myndigheter och reglerna för statliga myndigheter gäller således även för kommittéer. Genom upphävandet undviks att särskilda regler utfärdas för en viss typ av myndighet, vilket underlättar Riksarkivets förvaltning av övrigt regelverk. För att underlätta kommittéernas praktiska hantering av arkivbildningen, finns sedan tidigare både utbildning som genomförs av Riksarkivet tillsammans med Regeringskansliet samt anvisningar och mallar etc.

Till flertalet av de generella föreskrifterna (RA-FS) finns vägledningar, som förtydligar och helt enkelt ger vägledning vid läsandet av föreskrifterna. Under året har vägledningen, kopplad till 9 kap. RA-FS 2019:2 om ”Att överlämna handlingar till annan myndighet” uppdaterats och förtydligats.

För främjande av informationshantering har fokus legat på att medverka i konferenser och liknande arrangemang.

Nyhetsbrevet om informationshantering – med nyheter om vad Riksarkivet gör både för myndigheter och för den enskilda sektorn – har under året utkommit med fyra nummer.

**Tabell 1. Prestationer inom verksamheten
Normera och främja informationshantering**

	2022	2021	2020
Föreskrifter och allmänna råd (RA-FS), antal	4	8	2
Myndighetsspecifika föreskrifter och beslut (RA-MS), antal	56	35	50

Utöva tillsyn

Verksamheten omfattar: Inspektera, ge råd och utvärdera den offentliga förvaltningens arkivhantering utifrån de mål som uttrycks i arkivlagen samt de krav som ställs genom Riksarkivets föreskrifter.

Syftet med Riksarkivets tillsyn är att säkra myndigheternas regelefterlevnad, vilket skapar förutsättningar för en ändamålsenlig arkivhantering och möjligheter för bevarande av myndigheters information för framtiden. Tillsynsverksamheten är också ett viktigt instrument för insyn i myndigheternas arkivhantering och bidrar till att underlätta processen inför överlämnande av arkiv till Riksarkivet. Brister i regelefterlevnad kan leda till både att informationen i arkiven förstörs och fördröjning och fördyring vid överlämnandet av dem.



I augusti togs första spadtaget inför bygget av nya arkivlokaler på Saltvikshöjden i Härnösand, som är ett samarbete mellan Riksarkivet, Skatteverket och Specialfastigheter.

Foto: Åke Johansson

Tillsynen innebär att inspektera arkivhanteringen och vid behov förelägga om åtgärder, att ge råd om arkivhantering samt att utvärdera den offentliga förvaltningens arkivhantering utifrån de mål som uttrycks i arkivlagen och de krav som ställs i Riksarkivets föreskrifter. Inspektionsverksamheten rör endast statliga myndigheter och organ (tillsynsobjekten), medan rådgivningen även riktas till kommuner, regioner och i viss mån enskilda. Utvärderingen avser hela den offentliga förvaltningen.

Riksarkivet strävar efter att ständigt utveckla tillsynsverksamheten och att samverka på strategisk nivå med övrig offentlig förvaltning i tillsynsfrågor. Tillsynsstrategin 2020–2030 utgör långsiktig styrning av verksamheten och den ligger till grund för de prioriteringar som görs. Riksarkivet har fortsatt utvecklandet av digital tillsyn, till exempel att genomföra inspektioner via digitala möten istället för fysiska. Under pandemin senarelades vissa inspektioner som bedömdes bäst lämpade att genomföras genom fysiska besök. Dessa har genomförts under 2022. Digitala möten har dock använts när det är möjligt, då det har visat sig vara resurs-effektivt. Mognadsmätning har använts som ytterligare en inspektionsmetod för att analysera förutsättningarna för en god arkivvård. Metoden kan dels användas vid inspektioner, dels genom självskattning. Resultatet ger en helhetsbild och information om vilka områden som behöver åtgärdas.

Tabell 2. Prestationer inom verksamheten
Utöva tillsyn

	2022	2021	2020
Inspektioner genom besök (statliga myndigheter), antal	43	38	53

Mottagande av arkiv

Verksamheten omfattar: Skapa, utveckla och utvärdera hållbara riktlinjer för mottagande av arkiv från både enskilda och statliga arkivbildare. Genomföra mottaganden från arkivbildare samt ge råd i frågor om överlämnanden både externt och internt.

När en arkivbildare överlämnar arkiv till Riksarkivet övertar Riksarkivet ansvaret för arkiven och ser till att de vårdas och tillgängliggörs för forskning både nu och i framtiden.

Arbetet med att utveckla övertagandet av arkiv och att sträva mot att förenkla processen är ett ständigt pågående arbete hos Riksarkivet. Under hösten har ett arbete inletts där arkivbildarens, till exempel en myndighet, behov sätts i fokus, kallat ”kundresan”. Resultaten ska ligga till grund för ett långsiktigt arbete som ska främja överlämnanden av arkiv. Det handlar bland annat om arbetssätt, rutiner och organisation samt faktiskt överlämnande av analoga och digitala arkiv till Riksarkivet.

Interna och externa utbildningar har genomförts. Det har lett till ökade kunskaper inom Riksarkivet och att rådgivning och överlämnanden hanteras på ett likartat sätt inom myndigheten. De externa utbildningarna har syftat till att informera arkivbildaren om hur ett överlämnande går till, vad Riksarkivet förväntar sig av arkivbildaren och hur Riksarkivet kan vara behjälpligt före och under processen. Under året genomfördes utbildningar för kommittéer och för länsstyrelser.

**Tabell 3. Prestationer inom verksamheten
Hantera leveranser och förvärv**

	2022	2021	2020
Leveranser av statligt material			
Leveranser (analogt och digitalt), antal	193	175	207
Levererade pappershandlingar, hyllmeter	518	3 718	1 401
Levererade elektroniska arkiv, GB	85,19	2,83	–
Leveranser av enskilda arkiv			
Leveranser (analogt och digitalt), antal	185	224	422
Levererade pappershandlingar, hyllmeter	439	292	500
Levererade elektroniska arkiv, GB	2,83	1,73	–

Bevara mottagna arkiv

Verksamheten omfattar: Kontinuerligt förbättra förutsättningarna för långtidsbevarande av information i arkiven, oavsett medium, för att säkerställa samhällets behov av en långsiktig informationsförsörjning. Utveckla metoder för bevarande och konservering samt utföra preventiva och direkta vårdinsatser av analoga och digitala informationsbärare, såsom konvertering av format och migrering. Genomföra bevarandeinsatser för såväl analoga som digitala arkiv.

Grunden för att lyckas med det långsiktiga bevarandet är anpassade arkivlokaler och bra förvaring.

Under året har mögelskadade arkiv varit ett fokusområde. En arbetsrutin finns på plats och används nu för att gå igenom beskickningsarkiv som förvaras i Täby, ett bestånd som har stora problem med mögel, samtidigt som det är frekvent använt av forskare. Samma arbetsrutin kommer att användas vid inventeringar av liknande material.

Att arbeta systematiskt med förebyggande skadedjurshantering (IPM) är ett annat fokusområde. Sedan början av 2000-talet har problemen med den långsprötade silverfisken vuxit. Riksarkivet har utvecklat ett system för dokumentation som är visuellt och anpassat för olika typer av arkivlokaler. Riksarkivets expertis anlitas av Riksantikvarieämbetet vid utbildningar i skadedjurshantering. Under året har kurser hållits vid två tillfällen.

Riksarkivet fortsätter att delta i det forskningsrelaterade nätverket ”Heritage Science Sweden” (HSS). HSS bevakar etableringen av en permanent forskningsin-

frastruktur på europeisk nivå, E-RIHS. Under 2022 har Riksarkivet samverkat inom vidare testning av ett nytt adsorbentmaterial för kulturarvssamlingar, som motverkar nedbrytning genom att fånga in skadliga ämnen i luften.

**Tabell 4. Prestationer inom verksamheten
Bevara mottagna arkiv**

	Per 2022-12-31	Per 2021-12-31	Per 2020-12-31
Pappershandlingar i våra arkiv, hyllmeter	756 693	753 908	738 317
Varav enskilt	124 001	112 904	92 297
Kartor och ritningar, antal	492 585	482 973	–
Digitala arkiv, antal filer	590 883	583 018	–
Digitala arkiv, PB	6,63	6,52	–
Konserverade enheter, antal	2 618	1 800	6 270
Konverterade filer, antal	3 292	3 819	–

**MÅL 2:
UTVECKLAD TILLGÄNGLIGHET OCH SERVICE**

*Bedömning av:
Tillgängligheten till arkiv förvarade hos Riksarkivet*

Betygen bra, tillfredsställande och mindre tillfredsställande speglar förteckningsläget och nivån på sökbarhet.

- Betyget bra betyder att nästan alla arkiv är förtecknade och sökbara ner på volymnivå samt att de digitala bilder som finns av arkivhandlingarna är enkelt sökbara.
- Betyget tillfredsställande innebär att huvuddelen av arkiven är förtecknade så att sökbarheten är god, att huvuddelen av arkiven är sökbara i Arkis och NAD samt att digitala bilder av arkivhandlingar är sökbara.
- Betyget mindre tillfredsställande ges om en stor del av arkiven inte är förtecknade och inte sökbara i Arkis annat än på övergripande beståndsnivå samt att digitala bilder av arkivhandlingar inte är sökbara.



En stor del av handläggningen av ärenden är analog. Här hämtas uppgifter fram ur magasinerna.

Foto: Mona Bergman och Åke Johansson

Förteckningsläge och sökbarhet

Under året har mottagna arkiv fortlöpande registrerats i Riksarkivets interna arkivinformationssystem (Arkis) och gjorts tillgängliga i Nationella arkivdatabasen. Huvuddelen av Riksarkivets mottagna arkiv är registrerade i Arkis. Under 2022 har arbetet med att kvalitetssäkra informationen (metadata) om arkivbestånden i Arkis fortsatt.

Riksarkivet bedömer att förteckningsläget är bra, liksom sökbarheten i Arkis. Det gäller både statliga och enskilda arkiv, även om förteckningsläget är något sämre för de enskilda. Samtliga arkiv är sökbara på övergripande beståndsnivå och 86 procent av arkiven är även sökbara ner på volymnivå. Det är en liten förbättring jämfört med 2021 då 85 procent var sökbara på volymnivå. Eftersom antalet arkiv som Riksarkivet förvarar är mycket stort krävs stora arbetsinsatser även för små förändringar.

Sökbarheten hos de digitala bilderna av arkivhandlingar

Arkis innehåller drygt 221,6 miljoner digitala bilder av arkivhandlingar. Antalet ökade med 3,4 miljoner under 2022. Det är en något större ökning jämfört med 2021. Under året är det framför allt fordonskort och lagfartsböcker som har digitiserats. Digitiseringen av lagfartsböcker är därmed avslutad medan digitiseringen av fordonskort fortsätter under 2023. Läs vidare under avsnitten Digital tillgänglighet samt Arbeta för ökad tillgänglighet – utvecklade söktjänster.

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen av tillgängligheten till arkiven är att den är tillfredsställande med bra analogt och digitalt förteckningsläge. Samma bedömning gjordes för 2021. Även tillgången till våra digitala bilder bedöms vara tillfredsställande. Begränsningarna i sökbarhet beror på omständigheter (lagstiftning) som Riksarkivet inte kan påverka. Bedömningen är den samma som 2021.

Bedömning av:

Riksarkivets service till användare av arkivmaterial

Betygsskalan avser vilken tid som går åt för att ta fram handlingar till läsesal samt besvara förfrågningar som inkommit till myndigheten.

- Betyget bra betyder att huvuddelen av framtagningen sker inom 30 minuter och att huvuddelen av förfrågningarna besvaras inom fem dagar.

- Betyget tillfredsställande ges om framtagningen sker inom en timme och huvuddelen av förfrågningarna besvaras inom tio dagar.
- Betyget mindre tillfredsställande innebär att en stor del av framtagningen tar mer än en timme och att huvuddelen av förfrågningarna besvaras efter mer än tio dagar.

Framtagning i läsesal

Framtagning av handlingar görs normalt inom 30 minuter och förbeställda handlingar är tillgängliga vid beställarens ankomst till läsesal vilket bedöms som bra. Under året har också våra öppettider kunnat återgå till en mer normal nivå efter pandemin. Servicen i läsesal bedöms som helhet vara bra.

Besvarande av förfrågningar

Antalet förfrågningar minskade 2022 jämfört med 2021. Minskningen gäller både de förfrågningar som handläggs av Riksarkivets personal och de som enligt avtal handläggs vid Stockholms stadsarkiv, Malmö stadsarkiv och Arkivenheten Region Värmland. Av de förfrågningar Riksarkivet handlagt besvarades 47 procent inom fem arbetsdagar och ytterligare 15 procent, totalt 61 procent, hade fått svar inom tio arbetsdagar. Sammantaget blir bedömningen att servicen till användarna i den här delen är tillfredsställande.

Samlad bedömning

Årets samlade bedömning är att Riksarkivets service till användarna under året har varit tillfredsställande. Bedömningen är densamma som 2021.

Digitalt tillgängliggöra arkivinformation

*Verksamheten omfattar: Redovisa och registrera arkivmaterial oavsett medium. Digitalt tillgängliggöra arkivinformation, även som öppna data, för ökad användning. Utveckla digitala söktjänster och digitala infrastrukturer. Digitisera kultur-
arvs-material.*

Arkiv måste vara ordnade och förtecknade för att vara sökbara. I Riksarkivet sker detta i Arkis.

I Riksarkivets söktjänst ”Sök i arkiven”, som nås via webbplatsen, får medborgare tillgång till olika typer av information i den Nationella arkivdatabasen (NAD) och digitala forskarsalen. NAD är en vägvisare till svenska arkivresurser och innehåller arkivbeskrivningar från kommun- och regionarkiv, föreningsarkiv, näringslivsarkiv och Riksarkivet med flera. Digitala forskarsalen innehåller Riksar-

kivets egna digitiserade arkiv och sökbara databaser, med arkivhandlingar från exempelvis kyrko- och domstolsarkiv, folkräkningar och bouppteckningar.

Ju högre förteckningsgrad i dessa system, desto bättre möjligheter att kunna söka bland arkiven. Ett gott förteckningsläge ökar också möjligheterna att digitisera arkiven och göra dem tillgängliga digitalt.

Under 2022 har en stor del av det som digitiserats varit lagfartsböcker och fordonsregisterkort. Antalet filer med digitiserade arkivhandlingar i Arkis har ökat med 3,4 miljoner under 2022. Ökningen är större än föregående år vilket beror på att en betydande andel av handlingarna som digitiserats varit fordonsregisterkort, vilka går relativt fort att skanna. Arkis innehöll vid årets utgång totalt 221,6 miljoner filer med digitiserade arkivhandlingar.

Av det totala antalet bilder av arkivhandlingar är 32 procent eller 71,1 miljoner bilder publikt tillgängliga i digitala forskarsalen. Andelen är densamma som året innan.

En stor del av de handlingar som digitiserats omfattas av EU:s dataskyddsdirektiv, GDPR. Digitala bilder av yngre folkbokföringshandlingar kan också omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Dessa bilder publiceras inte på internet. Samtliga bilder som omfattas av GDPR, men som kan lämnas ut utan sekretessprövning är digitalt tillgängliga vid besök i Riksarkivets fysiska läsesalar. För närvarande är 48 miljoner bilder av arkivhandlingar tillgängliga på detta sätt. De största kategorierna av sådana bilder är moderna bouppteckningar, folkbokförings- och fastighetsinskrivningshandlingar och fordonsregisterkort.

Riksarkivets söktjänst (exklusive Svenskt biografiskt lexikon och Estoniasamlingen) hade under 2022 ca 4 miljoner besök. Under 2021 var det ca 4,6 miljoner besök. Under 2020 mättes antal besök på ett annat sätt så det är inte jämförbart. Besökarna har under 2022 tillsammans öppnat arkivhandlingar i vår digitala bildvisare nästan 100 miljoner gånger. Mätningen är ny från 2022 så uppgifter från tidigare år finns inte tillgängliga.

Under 2022 har vi utvecklat våra söktjänster för att öka tillgängligheten till information. Riksarkivet har börjat införandet av en ny intern söktjänst för effektivare handläggning av fastighetsärenden. Förfrågningar om fastigheter är en av de största ärendekategorierna med ca 30 000 förfrågningar per år. Syftet är att reducera handläggningstiderna för dessa ärenden och därmed ge medborgarna bättre service.

För att kunna effektivisera handläggningen krävs att skannade lagfarts- och fastighetsböcker gjorts sökbara baserat på fastighetsbeteckningar. Eftersom böckerna är en blandning av tryckt, maskinskriven och handskriven text skulle det kräva en orimligt stor manuell arbetsinsats att indexera upp de ca 9 miljoner boksidorna. Tack vare investeringar inom forskning- och utveckling och digital innovation har vi kunnat indexera sidorna med hjälp av artificiell intelligens, AI. För att processa den stora mängden bilder har vi samverkat med projekt inom EU.

”Sök i orter” i NAD har under året uppdaterats för att ge mer relevanta sökresultat.

ARKIVGUIDE

Källor till judarnas historia i Sverige



Carl Henrik Carlsson

Arkivguiden *Källor till judarnas historia i Sverige* syftar till att underlätta arbetet för akademiska forskare, skribenter, studenter, hobbyforskare och släktforskare. Åtskilliga arkivhandlingar finns i de judiska församlingarnas och i andra judiska organisationers egna arkiv. Men det finns också mycket att hämta i offentliga arkiv på statlig, regional och lokal nivå, liksom i personarkiv.

Foto: Emre Olgun

tat. Ca 25 000 bebyggelseenheter har tillförts Riksarkivets topografiska register och tillgängliggjorts.

Projektet ”Riksarkivet som dataplattform” syftar till att göra Riksarkivets digitala arkivförteckningar och digitiserade arkivhandlingar tillgängliga för vidareutnyttjande av andra. Forskare, studenter, ideella organisationer, företag och allmänhet ska kunna få åtkomst till rättighetsmärkta arkivdata via tekniska gränssnitt, så kallade API:er. Det gör det möjligt att analysera och bearbeta arkivdata samt återpublicera arkivdata i egna applikationer och webbplatser.

Projektet har under 2022 levererat sina första resultat. Nästan 70 procent av de digitiserade arkivhandlingarna har rättighetsmärkts, vilket också öppnar upp för att tillgängliggöra dem i de två API:er för öppna data som lanserades 2022. Vidare har projektet aktivt publicerat digitiserade arkivhandlingar på Wikimedia Commons. Fokus har varit på kartmaterial samt material relaterat till Ukraina, men arkivhandlingar av många slag har publicerats. Wikipediaartiklar, i vilka arkivhandlingar från Riksarkivet ingår, har besökts ca 28 miljoner gånger under 2022.

Som del av projektet har en pilot startats för att undersöka potentialen i medborgarforskning i syfte att transkribera arkiv. Kampanjen ”I demokratins namn – kvinnorna som krävde rösträtt” lanserades 2022.

Vi har publicerat tre nya öppna datamängder samt uppdaterat en existerande. De öppna datamängderna är helt fria för vidareutnyttjande. En av de nya är en datamängd som representerar uppföljningen av de stora energibesparingskampanjer som genomfördes på 1970-talet.

**Tabell 5. Prestationer inom verksamheten
Digitalt tillgängliggöra arkivinformation**

	2022	2021	2020
Digitisering, totalt antal bilder	7 790 704	12 276 079	20 513 977
Digitisering, antal bilder för extern beställning	4 391 173	9 341 804	12 939 495
Digitalt tillgängliga bilder i Söktjänsten, antal	71 126 389	70 055 446	69 382 994
Publicerade dataset som öppna data, antal	3	3	8
Tillgängliga arkiv i Nationella arkivdatabasen, antal	249 388	240 820	–

Främja kunskapen om mottagna arkiv

Verksamheten omfattar: Utveckla enhetliga metoder, rutiner och arbetsprocesser för spridning av information om arkiven och deras användbarhet. Öka kunskap om arkivens innehåll och arkivens funktion i samhället genom aktiv spridning av information.

Riksarkivet har fortsatt utvecklingen av programverksamheten. En programplan för 2022–2024 pekar ut inriktningen för perioden, större händelser, vilka målgrupper vi vänder oss till och vilka aktiviteter som kommer att genomföras. Detta för att bättre kunna möta användarnas behov. Vi har också tagit fram riktlinjer för publikationer och fastställt en utgivningsplan.

För att nå fler har vi fortsatt erbjuda aktiviteter som går att delta i oavsett tid och plats. Vi har genomfört nio föredrag i den digitala serien ”Lunchföredrag från Riksarkivet” och publicerat tolv nya avsnitt av serien ”Dokumentet berättar” i Arkivpodden.

Vi har publicerat nytt material på Riksarkivets skolwebb ”Möt källorna”. Skolwebben riktar sig framför allt till högstadiet och gymnasieskolan där lärarna kan använda arkivmaterial i sin undervisning.

Under året har myndigheten genomfört aktiviteter på plats och/eller digitalt för att visa på arkivens innehåll och funktion i samhället och ge användarna stöd så att de själva kan söka information och förbereda sig inför besök på någon av våra verksamhetsplatser. Vi har arrangerat föredrag och föreläsningar, givit ut flera böcker, hållit kurser i släktforskning, fastighetsforskning och handskriftsläsning, ordnat utställningar, visat arkiv och material, arrangerat olika workshoppar med mera. Aktiviteter har genomförts för skolelever på förfrågan från lärare.

Vi har stärkt vår samverkan med olika aktörer och medverkat i flera digitala aktiviteter på förfrågan. Bland annat medverkade Riksarkivet under ”Temadag om Riksarkivets arkivskatter för släktforskare” som anordnades av Genealogiska föreningen i november.

Arkivens dag arrangeras av Svenska arkiv i samverkan för synlighet (SASS) vars medlemmar är: Föreningen arkivverksamma inom landsting och kommun (FALK), Föreningen för arkiv och informationsförvaltning (FAI), Näringslivets arkivråd (NLA), Svenska arkivförbundet samt Riksarkivet. Riksarkivet ansvarar för webbplatsen där material från Arkivens dag görs tillgängligt för allmänheten. Arkivens dag genomfördes andra helgen i november på temat ”Myter och mysterier”. Riksarkivet bjöd in till öppet hus med bland annat utställningar, visningar och föredrag.

Riksarkivet arbetar på olika sätt för att göra källmaterial tillgängligt för både forskare och allmänhet. En viktig del i arbetet är att ta fram arkivguider som kan bana väg för nya forskningsområden och hjälpa allmänheten att hitta till material som finns hos myndigheten.

Under året har arkivguiden ”Källor till judarnas historia i Sverige” publicerats.

Den är tänkt att hjälpa akademiska forskare, släktforskare, studenter och alla andra med intresse för källorna till judiskt liv i svenska arkiv.

**Tabell 6. Prestationer inom verksamheten
Främja kunskap om mottagna arkiv**

	2022	2021	2020
Besök på Riksarkivets webbplatser, antal	6 045 067	6 240 964	–
Programaktiviteter, antal	384	208	146
Programaktiviteter, deltagare	40 212	27 267	19 215

Tillhandahålla i läsesal

Verksamheten omfattar: Tillhandahålla arkivhandlingar i Riksarkivets läsesalar och tillhandahålla referensbibliotek. Utveckla enhetliga metoder för tillhandahållande av arkivhandlingar i Riksarkivets läsesalar samt tillhandahållande av referensbibliotek. Ta fram riktlinjer och regler för utrustning, hantering och hjälpmedel.

Under första halvan av 2022 begränsades fortfarande öppethållandet i Riksarkivets läsesalar av den pågående pandemin och det var inte förrän efter sommaren som vi kunde återgå till de öppettider som rådde innan pandemin. Vi ser under senare delen av året en gradvis återhämtning av besöksantalet och antal utlånade volymer.

Service till användarna har varit bra och den digitala beställningsrutinen har uppskattats av våra besökare. Den har medfört att många besökare beställer fram handlingar i förväg.

Under året har vi arbetat med att se över säkerhets- och servicenivåer i läsesalarna.

**Tabell 7. Prestationer inom verksamheten
Tillhandahålla i läsesal**

	2022	2021	2020
Forskarbesök, antal	20 005	11 833	16 259
Framtagna volymer, antal	75 031	36 922	51 531

Besvara förfrågningar

Verksamheten omfattar: Handlägga inkomna förfrågningar på förvarat arkivmaterial. Utveckla digitala hjälpmedel och metoder som underlättar tillhandahållande.

Under 2022 har Riksarkivet tagit emot och besvarat nästan 107 000 förfrågningar. Riksarkivet har besvarat drygt 93 000 medan resterande besvarats av Stockholms stadsarkiv, Malmö stadsarkiv och Arkivenheten Region Värmland enligt avtal.

För att snabba på handläggningen har vi arbetat med att utöka den platsoberoende handläggningen så att förfrågningar som kan besvaras med hjälp av digitalt tillgängliga uppgifter kan handläggas på den plats där det finns tillgängliga resurser. Som tidigare år har huvuddelen av förfrågningarna skickats in via de digitala beställningsformulären på myndighetens webbplats.

Vi har utökat och vidareutvecklat beställningsformulären. Arbetet har bestått i att öka användarvänligheten genom att förbättra informationstexter och länkar och samtliga är numera tillgängliga på engelska.

Antalet förfrågningar har minskat jämfört med föregående år. Det förklaras bland annat av att Riksarkivet, efter ett par år med starkt reducerad service i läsesalarna, åter välkomnat allmänheten att ta del av arkivmaterial på plats i lokalerna.

Det förändrade säkerhetsläget har påverkat Riksarkivets handläggning av förfrågningar. Störst påverkan ser vi på hanteringen av frågor om uppgifter i inskrivningsmyndigheternas arkiv, det vill säga uppgifter som främst har betydelse vid fastighetsöverlåtelse. Dessa förfrågningar, som besvaras med hjälp av fysiskt material som förvaras i Härnösand, var en utmaning redan tidigare på grund av ett högt inflöde av frågor. Den utökade sekretessmarkeringen innebär att utlämnandena nu kräver sekretessbedömningar av erfarna handläggare, många gånger i samråd med andra myndigheter. Handläggningen av varje ärende tar därför längre tid och särskilt har tidsåtgången för de svåraste bedömningarna ökat.

**Tabell 8. Prestationer inom verksamheten
Besvara förfrågningar**

	2022	2021	2020
Förfrågningar, antal besvarade ärenden	106 782	121 096	130 304

INTÄKTER OCH KOSTNADER PER VERKSAMHET

Tabell 9. Totala intäkter och kostnader per verksamhet

	2022	2021	2020
Normera och främja informationshantering			
Intäkter	24 703	21 622	19 374
Anslag	24 589	21 445	19 203
Övriga intäkter	114	177	171
Kostnader	24 703	21 622	19 374
Differens	0	0	0
Utöva tillsyn			
Intäkter	8 269	8 205	8 342
Anslag	8 184	8 102	8 224
Övriga intäkter	84	103	118
Kostnader	8 269	8 205	8 342
Differens	0	0	0
Mottagande av arkiv			
Intäkter	11 894	8 885	9 089
Anslag	11 465	8 174	8 315
Övriga intäkter	429	711	774
Kostnader	11 894	8 885	9 089
Differens	0	0	0
Bevara mottagna arkiv			
Intäkter	170 573	167 420	181 666
Anslag	138 337	133 757	147 107
Övriga intäkter	32 236	33 663	34 559
Kostnader	170 687	167 431	181 183
Differens	-114	-11	482

	2022	2021	2020
Digitalt tillgängliggöra arkivinformation			
Intäkter	134 524	144 553	125 781
Anslag	98 009	106 495	96 256
Övriga intäkter	36 514	38 057	29 524
Kostnader	137 044	141 700	128 129
Differens	-2 520	2 852	-2 349

Främja kunskap om mottagna arkiv

Intäkter	6 560	6 290	33 753
Anslag	3 890	5 766	26 060
Övriga intäkter	2 670	524	548
Kostnader	6 560	6 290	8 106
Differens	0	0	0

Tillhandahålla i läsesal

Intäkter	45 769	34 742	33 753
Anslag	38 515	27 722	26 060
Övriga intäkter	7 255	7 020	7 693
Kostnader	45 769	34 742	33 753
Differens	0	0	0

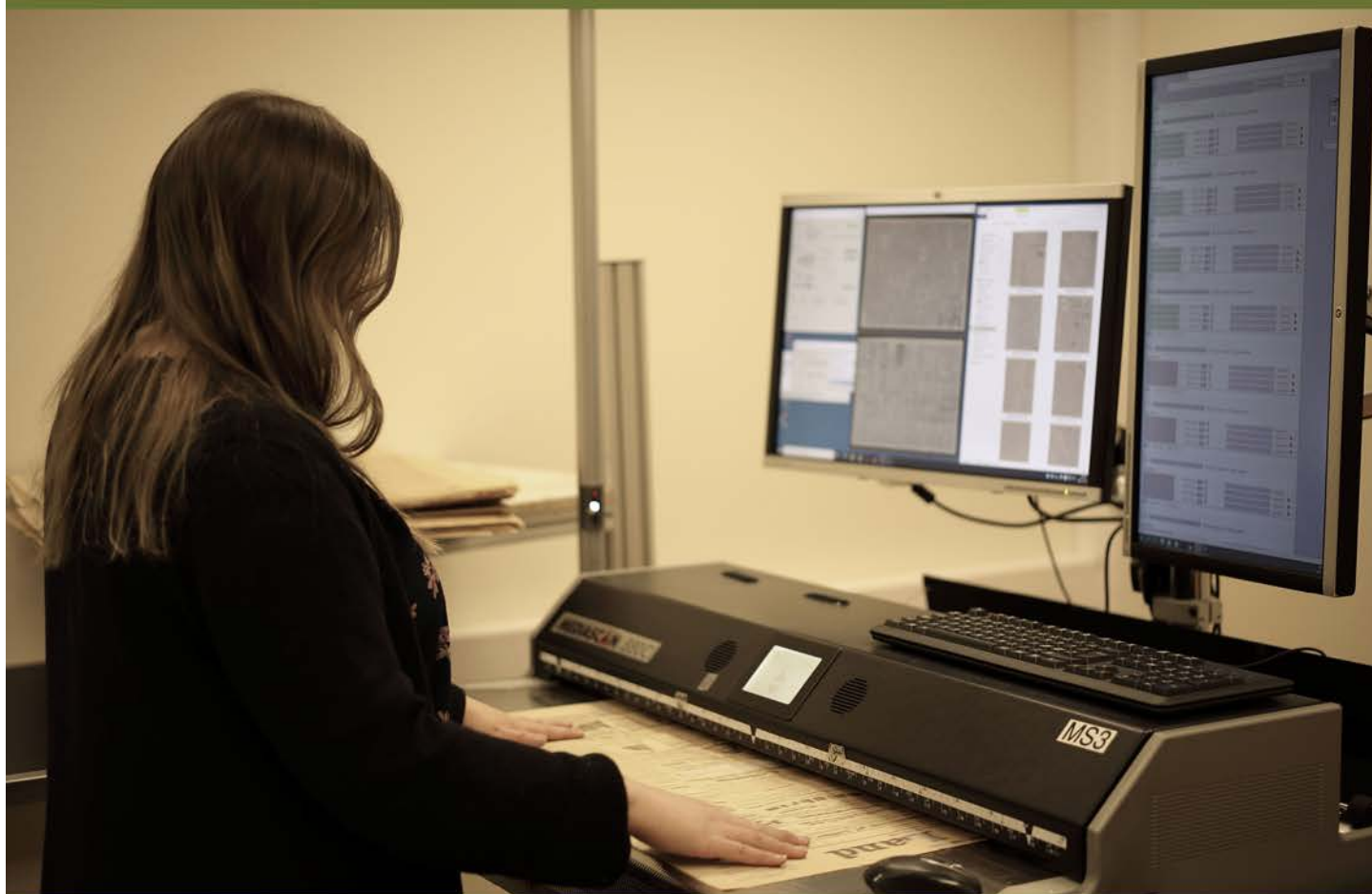
Besvara förfrågningar

Intäkter	107 230	127 004	130 307
Anslag	92 048	101 801	107 336
Övriga intäkter	15 182	25 203	22 971
Kostnader	107 230	126 803	130 657
Differens	0	200	-350
Kostnad (i kr) per besvarad förfrågning	788	960	1 107

Övrig kärnverksamhet

Intäkter	15 632	18 862	19 429
Anslag	15 498	18 566	17 057
Övriga intäkter	134	296	2 372
Kostnader	15 643	18 877	19 426
Differens	-11	-15	4

Differensen mellan intäkter och kostnader består av årets kapitalförändring.



Ett av Riksarkivets uppdrag är att tillhandahålla tjänster för digitalisering av kulturarvsmaterial. Här pågår digitalisering vid Riksarkivet i Fränsta.

Foto: Andreas Gustafsson

Särskilda uppdrag

VETENSKAPLIG UTGIVNING

Riksarkivets vetenskapliga utgivning omfattar Svenskt biografiskt lexikon (SBL), nationalutgåvan av medeltidsurkunder Svenskt Diplomatarium och Det medeltida Sverige (DMS).

Riksarkivet har fortsatt arbetet med det andra häftet i Svenskt Diplomatariums tolfte volym, innehållande brevmaterial från 1382. Samtidigt har Diplomatiariets digitala register över medeltidsbrev (SDHK) regelbundet uppdaterats och delar av ett elektroniskt supplement till de äldsta delarna av diplomatarieverket har utarbetats.

När det gäller DMS har utgivningsarbetet pågått med undersökningsområden i Uppland, Södermanland, Västmanland, Närke och Medelpad.

Arbetet med en arkivguide för medeltiden har fortsatt med sikte på utgivning 2024. Syftet med arkivguiden är att skapa en bättre överblick över de medeltida bestånden och ge användarna verktyg att nå materialet. Ett omfattande manusarbete och redaktionell bearbetning har också fortsatt i fråga om Riksarkivets årsbok 2023, en antologi som på olika sätt belyser året 1523 och 500-årsminnet av valet av Gustav Vasa till Sveriges kung.

Utgivningen av häfte 172 av Svenskt biografiskt lexikon har slutförts. Förberedelse för utgivning av häfte 173 har pågått under året.

Redaktionen har fortsatt arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra SBL:s databas på internet. Arbetet med att besvara och kvalitetssäkra rättelser från användarna har fortsatt. Under 2022 hade SBL på internet haft drygt 1,4 miljoner sidvisningar.

HERALDISK VERKSAMHET

Riksarkivets heraldiska verksamhet handlägger frågor om statens, myndigheternas och kommunernas vapen och emblem samt om Sveriges flagga.

Verksamheten har under året expedierat drygt 190 ärenden, varav 7 yttranden till Patent- och registreringsverket i enlighet med lagen (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar och förordningen (2019:167) om vissa officiella beteckningar, samt 21 yttranden till Länsstyrelser, kommuner med flera.

Tre nya myndighetsvapen har komponerats och levererats till nya myndigheter: Myndigheten för totalförsvarsanalys, Hälsinglands tingsrätt samt Utbetalningsmyndigheten. Därutöver har ett ämbetsvapen komponerats till den nya biskopen i Linköpings stift.

Riksarkivets heraldiska funktion medverkade under året bland annat i Stiftelsen Sveriges nationaldag, Svenska Nationalkommittén för Genealogi och Heraldik

samt Försvarets traditionsnämnd. Funktionen medverkade också vid den 35:e Internationella kongressen för genealogi och heraldik som hölls vid universitetet i Cambridge. Under året har flera föreläsningar om heraldik hållits inför extern publik.

Regeringsuppdrag

KULTUR I HELA LANDET

Riksarkivet bidrar till att sprida kultur i hela landet genom den digitala tillgången till arkivinformaton i Riksarkivets söktjänst. Under året har Riksarkivet i sin programverksamhet erbjudit aktiviteter på plats och fortsatt att utveckla vårt digitala utbud. Vi har kombinerat fysiska och digitala aktiviteter för att nå fler, öka kunskapen om arkivens innehåll och funktion i samhället och inspirera till användande av arkivmaterial.

Riksarkivet har bland annat arrangerat föredrag och föreläsningar, givit ut flera böcker, hållit kurser i släktforskning, fastighetsforskning och handskriftsläsning, ordnat utställningar, visat arkiv och material, arrangerat olika workshoppar på våra olika verksamhetsplatser. Se även avsnittet Främja kunskapen om mottagna arkiv.

Tillsammans med Riksantikvarieämbetet, Västra Götalandsregionen, Göteborgs stad och landets länsstyrelser arrangerade Riksarkivet konferensen Digikult i april. Årets konferens genomfördes helt digitalt och direktsändes på Digikults webbplats.

Riksarkivet medverkade på Släktforskardagarna i Skövde i augusti och på De svenska historiedagarna i oktober i Uppsala.

Vi har genomfört nio föredrag i den digitala serien ”Lunchföredrag från Riksarkivet” under året. Det har varit möjligt att delta live och/eller att titta på inspelningarna i efterhand. Inspelningarna har transkriberats och försetts med undertexter inom 14 dagar efter publicering på YouTube.

Arkivpodden, som sprider kunskap, tankar, kultur och information för att öka intresset för arkiv och samhällsviktig information, har under året publicerat tolv nya avsnitt i serien ”Dokumentet berättar”. Avsnitten innehåller spännande historier från verkligheten med utgångspunkt i arkiv. Dessa avsnitt har försetts med transkriberingar på vår webbplats för att göra innehållet tillgängligt för fler.

Riksarkivets digitala läromedel för skolan ”Möt källorna” riktar sig framför allt till högstadiet och gymnasieskolan, där lärarna kan använda arkivmaterial i sin undervisning. ”Möt källorna” består av tre olika typer av övningar: personöden, historiska teman och dokumentdetektiven. Det senaste tillskottet är personödet om Raili som kom till Sverige under andra världskriget som krigsbarn från Fin-

land. Genom Railis berättelse, tillsammans med andra källor, får eleverna lära sig mer om hur det kunde vara att lämna sin familj för att undkomma kriget.

I december arrangerade Riksarkivet tillsammans med Svenska kommittén för Världsmminnesprogrammet, Svenska Unescorådet, Kungliga biblioteket och Stockholms stadsarkiv ett firande av 30-årsjubileet för Unescos världsmminnesprogram med föredrag och samtal om nuvarande och framtida världsminnen. Det gick att delta i firandet på plats hos Riksarkivet i Stockholm eller följa webbsändningen via Riksarkivets YouTube-kanal.

Arkivens dag genomfördes andra helgen i november på temat ”Myter och mysterier”. Riksarkivet bjöd in till öppet hus med bland annat utställningar, visningar och föredrag.

INFORMATIONsutbyte

Riksarkivet har under året fortsatt arbetet med etablering av en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte, som numera benämns Ena – Sveriges digitala infrastruktur. Arbetet sker under ledning av Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) tillsammans med elva statliga myndigheter samt Sveriges kommuner och regioner.

Riksarkivet har fokuserat på arbetet med metadatahantering i syfte att ensa arbetet med och användandet av metadata inom Ena. På det styrande planet har Riksarkivet fortsatt att leda arbetet med kompetensområde arkiv, som tillsammans med övriga kompetensområden (exempelvis juridik och säkerhet) ska styra och stödja arbetet så att lagar och regler följs. Det görs både direkt från respektive kompetensområde och, inte minst, tillsammans med övriga kompetensområden.

SKRIVELSE OM INFORMATIONSFÖRVALTNING

Regeringen gav Riksarkivet i uppdrag att bland annat identifiera brister i de regelverk som styr den offentliga förvaltningen och behov av förändringar i myndighetens uppgifter. I maj lämnade Riksarkivet in en skrivelse om hur arkiven ska säkras så att data och arkiv kan användas och återanvändas.

Digitaliseringen ger stora möjligheter till ökad tillgänglighet, effektivisering, innovation, samhällsnytta och förenklingar för medborgarna. Men stora mängder data, många aktörer, skilda regelverk, parallella infrastrukturer, höga säkerhetskrav och ett skärpt säkerhetspolitiskt läge har gjort att komplexiteten har ökat. Riksarkivet pekar därför på följande allvarliga risker: informationsförluster, onödiga kostnader, hot mot insyn, forskning och rättskipning samt ett utarmat kulturarv. Därför behövs en ny arkivlagstiftning för att försvara den grundlagsskyddade rätten att ta del av allmän handling och för att inte riskera allvarliga informationsförluster och onödiga kostnader för staten.

Helhetsperspektiv

Staten behöver ensa och säkra sin hantering av data – från produktion till långsiktigt bevarande. Utgångspunkt för detta måste vara ett helhetsperspektiv på samhällets informationsförsörjning. Det är en fråga för alla samhällsområden och värdering, reglering och strukturering av information ska vara likvärdig, oavsett om informationen är analog eller digital, offentlig eller privat. I ett digitalt samhälle måste man planera för fortsatt hantering redan när man skapar informationen – långsiktigt bevarande är en nu-fråga, inte en sen-fråga.

Den enskilda arkivinformatoren bidrar till att ge en mer heltäckande bild av samhällsviktiga företeelser och verksamheter. Riksarkivet anser därför att det är nödvändigt att identifiera vad som är samhällsviktig information, för både enskild och offentlig sektor. En ny arkivlagstiftning måste ta höjd för detta.

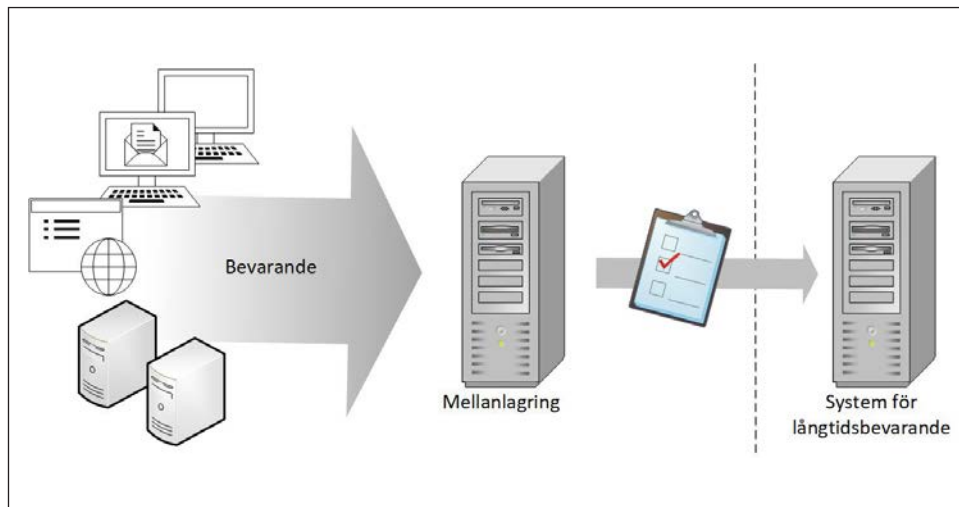
Riksarkivets förslag för att säkra arkiven

Riksarkivet lämnade i sin skrivelse ett antal förslag för att hantera de identifierade riskerna:

- Ny arkivlagstiftning
- Nya finansieringsmodeller
- Ny förvaltningsgemensam lösning för bevarande
- Utveckla Nationella arkivdatabasen

Det behövs en ny arkivlagstiftning som anpassad efter digitaliseringen av samhället och förvaltningen. Riksarkivet behöver en utökad föreskriftsrätt om bevarande och gallring – inte bara för statliga myndigheter utan för hela offentliga förvaltningen, där det idag finns det cirka 300 arkivmyndigheter (inom kommuner och regioner). Dessa kan i princip besluta i olika riktning för samma typ av information, vilket kan medföra att tillgången till information inte blir likvärdig för medborgarna beroende på var i landet de bor.

Det krävs en samhällsekonomisk förvaltningsgemensam lösning för bevarande av information, tills dess den slutligt överlämnas till arkivmyndighet. Riksarkivet behöver ett uppdrag för att lämna förslag på en sådan lösning.



Bevarande i flera steg.

Det bör införas en bestämmelse i arkivlagen om skyldighet för statliga myndigheter att upprätta överlämnandeplaner samt en bortre tidsgräns för hur länge arkiven kan förvaras vid myndigheterna.

Det krävs en ny modell inför för finansieringen av kostnaderna för de överlämnade arkiven. Riksarkivets kostnader för bevarandet ska idag täckas via de överenskommelser som tecknas med respektive myndighet, men vi föreslår en ny ordning där myndigheter inte faktureras årligen utan där finansieringen av Riksarkivets arkivlokaler och hyllinredning i sin helhet sker via eget anslag.

Riksarkivet bör få ett ansvar att bistå med evakueringslokaler i händelse av krig, krigsfara, terrorangrepp och klimatrelaterade händelser, om ett uppdrag och finansiering ges. I dagsläget har myndigheten ingen uppgift inom den nationella krisberedskapen.

Digitalisering måste öka, men det kräver en förändring av hur digitiseringsverksamheten finansieras. Riksarkivet är genom sin instruktion skyldig att tillhandahålla tjänster för bland annat digitisering av kulturarvsmaterial och finansieringen ska täckas genom intäkter från uppdrag. Det innebär att eventuella underskott måste täckas genom förvaltningsanslaget, vilket också skett. Digitisering av analoga handlingar ökar tillgängligheten till arkiven, men kan också användas för att skydda vissa särskilt värdefulla handlingar från att skadas eller gå förlorade och för att säkerställa bevarandet av särskilt värdefulla handlingar vid ett förändrat världsläge och en höjd beredskap. En ökad tillgänglighet bidrar även till att uppfylla de arkivpolitiska målen och de globala målen satta i Agenda 2030.

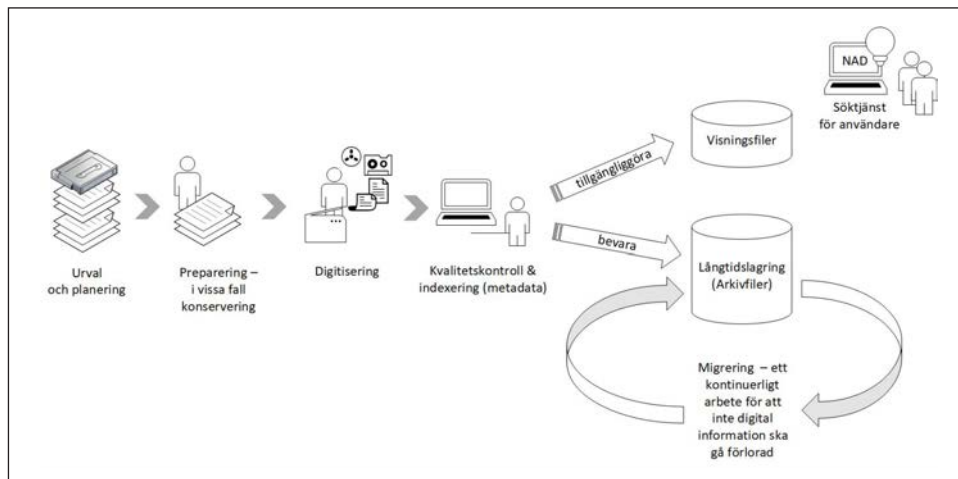
Den Nationella arkivdatabasen måste utvecklas för att bli en heltäckande plattform för hela arkivsektorn. Uppgiften att tillhandahålla ett system för tillgänglig-



Olika myndigheters arkiv överlämnas till Riksarkivet. De placeras i magasin eller på servrar.

Foto: Riksarkivet

görande av information om arkiv bör föras in i Riksarkivets instruktion samt att statliga myndigheter genom en ändring av arkivlagen ska åläggas en skyldighet att rapportera in information om de arkiv de förvarar.



Från digitisering till tillgängliggörande och bevarande.

SAMVERKANSRÅDET INOM RAMEN FÖR KULTURSAMVERKANSMODELLEN

Riksarkivet har deltagit i Statens kulturråds samverkansråd som samordnar de nationella kulturpolitiska intressena inom ramen för kultursamverkansmodellen. Riksarkivet har deltagit i berednings- och uppföljningsgrupper kopplade till modellen. Inför beslut av Kulturrådets styrelse bereds regionernas äskanden om verksamhetsbidrag. Utvecklingsbidrag fördelas årligen till organisationer som är verksamma i regioner som ingår i kultursamverkansmodellen. Riksarkivet har deltagit med sakkunskap för de äskanden som berört arkiveringsprojekt.

Rapportering från Kulturrådets regionala dialoger har skett kontinuerligt. Arbetet i Samverkansrådet är ett led i Riksarkivets arbete med att ha en nationell överblick över den enskilda arkivverksamheten i Sverige.

Den uppföljning med fokus på film och arkiv som genomfördes under 2021, utmynnade våren 2022 i rapporten ”Ett mischmasch av myggor och elefanter” som var ett led i samarbetet mellan Statens Kulturråd, Svenska Filminstitutet och Riksarkivet. Rapporten presenterar bland annat arkivens förutsättningar och utvecklingsbehov inom ramen för kultursamverkansmodellen. Under hösten har även ett rundabordssamtal genomförts, med rapporten som utgångspunkt och arkivfrågorna i fokus. Samtalet leddes av Kulturrådet och Riksarkivet tillsammans och samtliga regioner var representerade.

AGENDA 2030 – AUTENTISK INFORMATION FÖR TILLIT OCH DEMOKRATI

Riksarkivet arbetar för att arkiven ska användas och återanvändas och för att skapa förståelse för arkivens betydelse för att nå målen i Agenda 2030. Ett exempel på hur arkiv kan bli relevanta över tid är när industristatistik från Kommerskollegium 1914, som handlade om läder och garveri i Blekinge, gav viktig information när industrimark skulle återanvändas på 2000-talet.

Arkiv används och återanvänds för olika syften och skapandet av hållbara data genererar nya nyttor för individ, företagande och samhälle. Tillgången till autentisk information möjliggör insyn i alla former av offentligt beslutsfattande och är en grundpelare i en demokratisk och hållbar livsmiljö. Genom normering och tillsyn, bevarande och tillgängliggörande samt metoder att säkra autenticitet och spårbarhet, skapas förutsättningar för att nå mål 16 i Agenda 2030. Hållbarhetsperspektivet är även i fokus när vi bygger nya lokaler i Härnösand.

NYANLÄNDAS PRAKTIK OCH PRAKTIK FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Riksarkivet har i likhet med flertalet myndigheter fått i uppdrag att under perioden 1 januari 2021–31 december 2023 fortsatt ställa praktikplatser till förfogande åt Arbetsförmedlingen och ta emot nyanlända arbetssökanden för praktik. Vi har också fått i uppdrag att ställa praktikplatser till förfogande åt Arbetsförmedlingen och ta emot arbetssökande personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Två personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har under året genomfört praktik hos Riksarkivet.

MINSKADE UTSLÄPP FRÅN TJÄNSTERESOR

Riksarkivet har fortsatt arbetet med minskade utsläpp från tjänsteresor genom att i större utsträckning använda digitala verktyg för möten och ta tillvara de erfarenheter myndigheten har från pandemiåren. Riksarkivet deltar även aktivt i ”Resfria/digitala möten i myndigheter” (REMM). REMM drivs av Trafikverket i samarbete med DIGG och ska samordna arbetet inom ett antal utvalda myndigheter. Målsättningen är att utveckla användningen av digitala möten inom och mellan myndigheter.

ENERGIFÖRSÖRJNING

På grund av stigande energikostnader och risk för elbrist har Riksarkivet inventerat åtgärder för energibesparing. Ett antal åtgärder har implementerats, till exempel sänkt inomhustemperatur i administrativa lokaler, översyn av ventilation, skifte

till LED-belysning, övergripande och praktiska åtgärds- och uppföljningslistor gällande dagliga rutiner. Enligt uppdrag har Riksarkivet rapporterat energiförbrukningen månatligen till Energimyndigheten med start under oktober månad.

Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Enligt regleringsbrevet ska Riksarkivet redovisa hur myndigheten använt eller fördelat medlen från anslaget Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (FoU-medel) 1. År 2022 års FoU-anslag har uppgått till 11 061 tkr. Anslagsförbrukningen har under året uppgått till 11 070 tkr.

Riksarkivet har i enlighet med myndighetens strategiska prioriteringsområden för FoU-medel brukat huvuddelen av anslaget på projekt som utforskar och utvecklar Riksarkivets digitala tillgängliggörande av arkivmaterial. Till detta område hör medverkan i de nationella digitala infrastrukturerna SwedPop och Swe-Clarín samt, nytt från 2022, HUMINFRA. Vi har också startat eller deltagit i två nya forskningsprojekt som är delvis externt finansierade.

HUMINFRA ska samla digitala resurser och expertis som finns utspridda i landet i syfte att skapa gemensam struktur i form av ett virtuellt nätverk. Infrastrukturen består av tolv lärosäten och andra institutioner, däribland Riksarkivet, och är en del i att stärka svensk humanistisk forskning och göra den internationellt konkurrenskraftig. HUMINFRA är i ett tidigt skede av uppbyggnad.

Forskningsprojektet ”Transkriberingsnod Sverige”, finansierat av Riksantikvarieämbetet och bedrivet i samarbete med Göteborgs universitet, påbörjades under 2022. Syftet är att undersöka potentialen i att kombinera medborgarforskardriven transkription av arkivhandlingar med AI-baserade tekniker, som handskriftsigenkänning (HTR). En ansökan om att fortsätta projektet under hela 2023 har skickats in.

”The Materiality of the Medieval North – the Palette of Swedish and Finnish Reconstructed Manuscripts” påbörjades 2022. Inom projektet kommer Riksarkivet tillsammans med forskare från finska och svenska universitet och kulturarvsinstitutioner att analysera ett urval medeltida handskriftsfragment med naturvetenskapliga metoder. Det sker genom den Europeiska infrastrukturen Iperion HS och deras mobila laboratorium MOLAB. Själva analyserna kommer att genomföras under 2023. De syftar till att identifiera och karakterisera handskrifternas färger vilket har relevans för kronologi, lokalitet och bevarande, samt är belysande för områden som handel och bokproduktion.

Med stöd från våra FoU-anslag har vi under 2022 gett ut en ny arkivguide, ”Källor till judarnas historia i Sverige”. Arbetet med att digitalisera arbetsprocessen, att utveckla ett digitalt redaktionsverktyg för utgivningen av Det medeltida Sverige har fortsatt under året, med planerad testdrift under 2023.

Verksamhet med full kostnadstäckning

I enlighet med regleringsbrevet för 2022 har Riksarkivet använt anslagsmedel för att täcka underskott i den avgiftsbelagda verksamheten Digitaliseringstjänster. Beloppet uppgår till 22 659 tkr och motsvarar det ackumulerade underskottet i projekt Bouppteckningar som avslutades 2016 men där avskrivning av den immateriella anläggningstillgång som byggdes upp har pågått fram till halvårsskiftet 2021.

Det kvarvarande ackumulerade underskottet är hänförligt till den löpande digitaliseringsverksamheten i Fränsta. Under året har Riksarkivet gjort en ny tolkning av instruktionen som innebär att en stor del av avgifterna i denna verksamhet ändras från *Inom ramen för full kostnadstäckning* till *Motsvarande full kostnadstäckning*. Detta förklarar den stora avvikelser mot budgeten i regleringsbrevet.

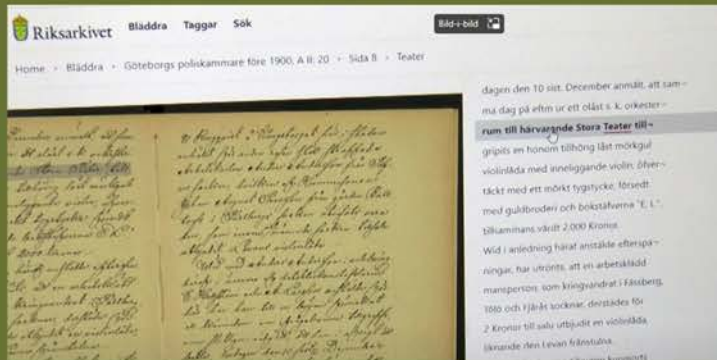
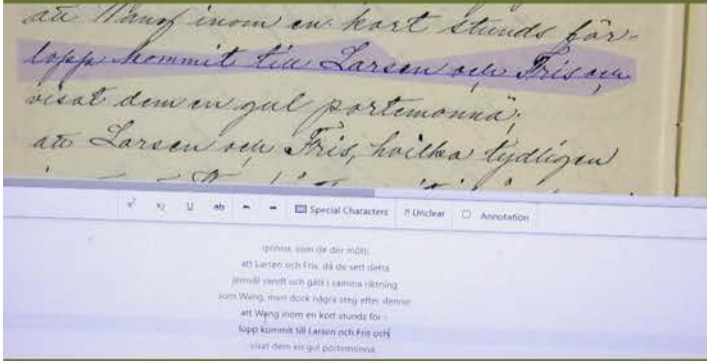
Rutinerna för den löpande uppföljningen av verksamheten Digitaliseringstjänster har utvecklats under året och gjorts tydligare och mer transparent. Kopplingen mellan intäkter och kostnader har stärkts samtidigt som egna finansiärskoder för verksamheten tidigt varnar om det uppstår kalkyldifferenser både per affär och för verksamheten som helhet.

Verksamheterna Stöd till arkivbildare och Heraldisk uppdragsverksamhet ligger ackumulerat nära +/- 0 medan Övrig uppdragsverksamhet har ett mindre ackumulerat underskott. Bedömningen är att detta är tillfälligt och kommer att korrigeras nästkommande år.

Tabell 10. Avgiftsbelagd verksamhet med full kostnadstäckning

	+/- t.o.m.		+/-		Intäkter		Kostnader		+/- Anslag ¹⁾	Ack +/-
	2020	2021	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022
Verksamhet	Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
Digitaliserings-tjänster	-25 134	1 642	14 320	25 000	16 970	1 900	-2 650	22 659	-3 484	
Heraldisk uppdrags-verksamhet	-3	-15	91	100	101	100	-11			-28
Stöd till arkivbildare	-94	2	384	165	233	140	151			59
Övrig uppdrags-verksamhet	-38	-19	4 355	2 000	4 490	2 000	-135			-192
SUMMA	-25 269	1 610	19 150	27 265	21 794	4 140	-2 645	22 659	-3 644	

¹⁾ I enlighet med regleringsbrev 2022 har Riksarkivet använt anslagsmedel för att täcka underskott i den avgiftsbelagda verksamheten, digitaliseringstjänster.



AI och medborgarforskning öppnar upp arkiven! Polisrapporter från 1800-talet har varit pilotprojekt för att testa HTR-metoder (Handwritten Text Recognition). Allmänheten har bidragit med transkribering och rättning. Från 400 uppslag transkriberad text har HTR-modellen tolkat 22 000 sidor. Det möjliggör fritext-sökning och analys av stora mängder data.

Foto: Riksarkivet

ÖVRIG AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

Enligt regleringsbrevet ska endast de sammanlagda intäkterna för övrig avgiftsbelagd verksamhet redovisas. Dessa uppgår till 55 590 tkr vilket är 7 060 tkr lägre än budgeterat, till största delen förklarar av att Riksarkivet har gjort en ny tolkning av instruktionen som innebär att en stor del av avgifterna i denna verksamhet ändras från *Inom ramen för full kostnadstäckning* till *Motsvarande full kostnadstäckning*. De största intäkterna inom övrig avgiftsbelagd verksamhet är avgifter för mottagande, bevarande och vård av arkivhandlingar. Dessa avgifter uppgår till 39 786 tkr, fördelat på statliga myndigheter 32 627 tkr och enskilda arkiv 7 160 tkr. Utfallet för dessa avgifter är 2 286 tkr högre än budgeterat.

Bidrag till den regionala utvecklingspolitiken och sammanhållna landsbygdspolitiken

BIDRAG

Riksarkivet har en överenskommelse om samarbete med Region Skåne. Inom ramen för denna har Riksarkivet medverkat i Kulturmiljö Skåne med deltagare från bland annat Länsstyrelsen i Skåne län, Region Skåne och Skånes hembygdsförbund. Riksarkivet har medverkat i en workshop kring bevarandet av ljud- och videoupptagningar på magnetiska databärare, deltagit i erfarenhetsutbyte inom chefsnätverket ABM-Skåne samt i samarbete med Lunds kommun arrangerat en kommunkonferens med ett hundratal deltagande arkivarier från kommuner i södra Sverige. Riksarkivet samarbetar också sedan länge med Skånes släktforskarförbund och Skånes arkivförbund.

Inom ramen för motsvarande samarbete i Region Västra Götaland har Riksarkivet tillsammans med Riksantikvarieämbetet, Västra Götalandsregionen, Göteborgs stad och landets länsstyrelser arrangerat konferensen Digikult – Digitalt kulturarv i praktiken. Årets konferens genomfördes helt digitalt och direktsändes på Digikults webbplats.

I enlighet med kulturplanen för Region Jämtland Härjedalen har Riksarkivet genomfört lokala aktiviteter som bidrar till att stärka regionens attraktionskraft, i samarbete med Föreningsarkivet i Jämtlands län och Jamtli. Aktiviteter som kretsar kring livslångt lärande och upplevelser genom kulturarv har genomförts både på arkivet och streamats till mötesplatser i regionen. För grundskola till gymnasium har speciella program utarbetats. Dessa distribueras delvis genom Skapande skola och genomförs på plats på arkivet. Konferensen Samling kring lägerelden har genomförts i syfte att inspirera till nya tankar och idéer om kulturarv som resurs i den regionala utvecklingen. Arbetsgruppen bestod av Länsstyrelsen Jämt-

lands län, Heimbygda, Region Jämtland Härjedalen, Jamtli, Nordiskt centrum för kulturarvspedagogik, Föreningsarkivet, Gaaltje och Riksarkivet.

I region Västernorrland har det aktiva samarbetet med kulturarvsinstitutioner fortsatt. Riksarkivet har under året bidragit till digitala träffar för personer inom kulturarvs- eller ABM-sektorn om förmedling av kulturarv på digitala sätt.

I Region Gotland har Riksarkivet ett väl etablerat samarbete med andra kulturinstitutioner, föreningsliv samt med utbildningsväsendet och är en resurs för bildning och livslångt lärande. Tillsammans med öns frikyrkor ingår Riksarkivet i ett dokumentationsprojekt om frikyrkorna på Gotland. Projektet bedrivs via Sensus. Riksarkivet stöttar företag, framförallt inom besöks- och turistnäringen (inom kulturella och kreativa branscher) med kunskap och material. Riksarkivets programaktiviteter drar också till sig besökare från hela ön.

I Region Östergötland deltar Riksarkivet i arkivnätverket för Östergötlands län och samverkar med Linköpings universitet genom kursen ”Att forska i historiska arkiv”. Riksarkivet är representerat i styrelserna för Östergötlands fornminnesförening och Emigrantinstitutet, det sistnämnda i Region Kronoberg.

Föreningen Bergslagsarkivs verksamhet, som Riksarkivet deltar aktivt i, omfattar delar av Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Värmlands, Västmanlands och Örebro län.

DIALOG OCH SAMVERKAN MED REGIONER OCH LÄNSSTYRELSER

Riksarkivet har ingått överenskommelser med Region Skåne och med Region västra Götaland om regionalt samarbete och erfarenhetsutbyte. I Region Jämtland Härjedalen deltar Riksarkivet i Östersund i överläggningar inför framtagandet av regionens kulturplan.

I samband med kultursamverkansmodellens centrala träffar har Riksarkivet möjlighet att informera regionerna om hur arkiv kan användas i utvecklingspolitiken och i den sammanhållna landsbygdspolitiken. Arkiv kan både bidra med underlag för utveckling av företag inom kulturella och kreativa branscher, och med aktiviteter eller material som främjar kunskap och bidrar till det livslånga lärandet.

Statsbidrag till enskilda arkiv och regional kulturverksamhet

Riksarkivet har i enlighet med 10 § förordningen (2009:1593) med instruktion till Riksarkivet samt förordningen (2007:1368) om statsbidrag till enskilda arkiv, beslutat om bidrag till tio centrala eller rikstäckande institutioner med 9 405 tkr från ramanslaget, varav 6 900 tkr använts för verksamhetsbidrag till stiftelsen Arbetar-

rörelsens arkiv och bibliotek enligt villkor för anslaget. Vidare har 557 tkr beviljats som bidrag från Statens kulturråds ramanslag till två regionala institutioner i Stockholms län enligt förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet.

Årets anslag för Riksarkivets bidragsgivning till enskilda arkiv utanför kultur-samverkansmodellen var 9 700 tkr. Med detta anslag har även Samarbetsrådet för enskilda arkivs verksamhet finansierats.

Kompetensförsörjning

Riksarkivets uppdrag och mål är grunden för arbetet med kompetensförsörjning. Riksarkivet vill vara en lärande och kommunikativ myndighet och uppfattas som en attraktiv arbetsgivare som kan rekrytera, utveckla och behålla den kompetens som behövs i verksamheten, både nu och på lång sikt.

Vi har under året fortsatt med ledarskapsutveckling för myndighetens chefer för att stärka ledarskapet. Med programmet vill vi stärka det tillitsfulla, kommunikativa och modiga ledarskapet och skapa en ökad tydlighet i organisationens ledning och styrning. I slutet av året genomfördes även en utbildningsinsats för chefer i förändringsledning.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har ökat under 2022, jämfört med 2021. Sjukfrånvaron har ökat både för kvinnor och för män samt för åldersgrupperingarna. För medarbetare med en sammanhängande sjukperiod längre än 60 dagar har sjukfrånvaron minskat.

I nedanstående tabell redovisas nyckeltal för åren 2020, 2021 och 2022.

Tabell 11. Sjukfrånvaro (%)

	2022	2021	2020
1. Totalt	4,50	3,15	4,07
2. Andel långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	29,54	32,43	29,13
3. Kvinnor	5,41	3,48	4,24
4. Män	3,48	2,80	3,88
5. Åldersgruppen 29 år eller yngre ¹⁾	–	–	–
6. Åldersgruppen 30–49 år	4,07	3,20	3,71
7. Åldersgruppen 50 år och äldre	4,66	3,13	4,25

¹⁾Sjukfrånvaron särredovisas inte för dessa grupper då antalet anställda i gruppen är mindre än tio.

Finansiell redovisning

Kommentarer till det ekonomiska utfallet

Riksarkivet har efter ett antal år med höga kostnader kopplade till flytten av Krigsarkivet från Stockholm till nya lokaler i Täby haft en stabilare ekonomisk situation trots ökade energikostnader. Personalkostnaderna har sjunkit jämfört med föregående år samtidigt som resekostnaderna ligger kvar på en låg nivå jämfört med tiden innan pandemiåren. Semesterlöneskulden har under året sänkts med 4,4 mkr. Avgifterna har minskat under året, framförallt inom digitaliseringstjänster.

Det ingående överföringsbeloppet för förvaltningsanslaget på –28,8 mkr har minskat till ett utgående överföringsbelopp på –12,9 mkr vilket innebär att Riksarkivet till skillnad från de senaste åren inte har haft behov av en utökad anslagskredit.

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Riksarkivets redovisning följer god redovisningssed. En beloppsgräns om 50 tkr tillämpas på periodavgränsningsposter. Som transfereringar redovisas bidragen till enskilda arkiv under förvaltningsanslaget. Större förskottsbetalningar för leveranser från upphörda myndigheter och myndigheter som genomfört större omorganisationer eller där verksamheter överförs till annan myndighet har periodiserats med utgångspunkt från faktiskt upparbetade kostnader 2022. Belopp anges i tkr (tusental kronor) om inte annat anges.

Värderingsprinciper

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och beräknad ekonomisk livslängd om minst tre år eller längre, definieras som anläggningstillgång. Flera separata tillgångar med ett naturligt samband och större anskaffningar av likartade tillgångar som var och en understiger 20 tkr (mindre värde) bör redovisas som anläggningstillgångar om det sammanlagda anskaffningsvärdet överstiger 20 tkr. Anläggningstillgångar bestående av förbättringsutgifter på annans fastighet tas bara upp som anläggningstillgång om de överstiger 100 tkr. Förbättringsutgifter under 100 tkr kostnadsbokförs direkt. Utgifter för egenutvecklade IT-system och inköpta program och licenser tas upp som en immateriell anläggningstillgång om utgiften överstiger 500 tkr. Anläggningstillgångarna skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden. Kulturtillgångar

redovisas enligt samma regler som andra tillgångar förutom att de varken skrivs av eller lånefinansieras.

Immateriella tillgångar

Egenutvecklade IT-system	5 år
Inköpta program och licenser (rättigheter) skrivs av motsvarande deras giltighetstid	

Materiella tillgångar

Hyllinredning till arkiv, förbättringsutgifter på arkivlokaler	25 år
Hyllinredning till arkiv, förbättringsutgifter på arkivlokaler anskaffade före 2019	15 år
Möbler, inredning, förbättringsutgifter på övriga lokaler och övrig utrustning	10 år
Teknisk utrustning	5 år
Datautrustning	3 år
Kulturtillgång	ej avskrivning

VÄRDERING AV FORDRINGAR OCH SKULDER

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslut upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Övriga händelser tas upp som fordringar respektive skulder.

VARULAGER

Enligt 5 kap, 8 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag ska omsättningstillgångar tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen. Riksarkivet har valt att inte redovisa några omsättningstillgångar då det verkliga värdet bedömts vara så lågt att det inte motiverar en varulagervärdering.

Övrigt

SPONSORMEDEL

Riksarkivet har inte tagit emot sponsormedel under 2022.

Resultaträkning

Tabell 12.

Belopp i tkr	Not	Utfall 2022	Utfall 2021
<u>Verksamhetens intäkter</u>			
Intäkter av anslag	1	430 536	431 829
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	74 739	84 066
Intäkter av bidrag	3	19 564	21 683
Finansiella intäkter	4	316	6
Summa verksamhetens intäkter		525 155	537 583
<u>Verksamhetens kostnader</u>			
Kostnader för personal	5	-285 776	-293 464
Kostnader för lokaler	6	-146 971	-142 143
Övriga driftskostnader	7	-69 335	-71 516
Finansiella kostnader	8	-847	-23
Avskrivningar och nedskrivningar		-24 872	-27 411
Summa verksamhetens kostnader		-527 800	-534 556
Verksamhetsutfall		-2 645	3 027
<u>Transfereringar</u>			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	9	10 426	10 292
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		0	0
Lämnade bidrag		-10 426	-10 292
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	10	-2 645	3 027

Balansräkning

Tabell 13.

Belopp i tkr	Not	2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	11	4 834	5 925
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	12	2 686	4 987
Summa immateriella anläggningstillgångar		7 519	10 912
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	13	7 300	8 326
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	14	95 612	95 469
Kulturtillgångar	15	29 825	29 825
Summa materiella anläggningstillgångar		132 737	133 620
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 435	4 272
Fordringar hos andra myndigheter	16	23 677	22 453
Övriga kortfristiga fordringar	17	296	268
Summa kortfristiga fordringar		25 408	26 994
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	18	41 152	39 310
Upplupna bidragsintäkter	19	278	1 551
Övriga upplupna intäkter	20	2 532	2 591
Summa periodavgränsningsposter		43 962	43 452
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	21	13 130	29 073
Summa avräkning med statsverket		13 130	29 073
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	22	0	0
Kassa och bank	23	5	5
Summa kassa och bank		5	5
SUMMA TILLGÅNGAR		222 761	244 055
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	24	29 825	29 825
Balanserad kapitalförändring		-999	-26 686
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-2 645	3 027
Summa myndighetskapital		26 180	6 166
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	25	62	315
Övriga avsättningar		1 295	2 603
Summa avsättningar		1 357	2 918
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	26	110 074	114 511
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	27	20 418	53 206
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	28	10 128	11 273
Leverantörsskulder	29	8 286	7 519
Övriga kortfristiga skulder	30	4 477	4 825
Summa skulder m.m.		153 383	191 334
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	31	20 758	25 341
Oförbrukade bidrag	32	1 561	4 055
Övriga förutbetalda intäkter	33	19 521	14 241
Summa periodavgränsningsposter		41 841	43 637
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		222 761	244 055
Ansvarsförbindelser för statliga garantier		0	0
Ansvarsförbindelser för avhjälpande av miljöskador		0	0
Övriga ansvarsförbindelser		0	0

Anslagsredovisning

Tabell 14. Redovisning mot anslag (i tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 17										
6:1 Riksarkivet (Ramanslag)										
ap. 1 Riksarkivet (ram)	-28 803	467 946				439 143	451 995		-12 852	34
Utgiftsområde 17										
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet (Ramanslag)										
ap. 5 Bidrag till regional arkivverksamhet (ram)	0	557				557	557		0	35
Utgiftsområde 17										
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (Ramanslag)										
ap. 9 Riksarkivet (ram)	-269	11 061				10 792	11 070		-278	36
SUMMA	-29 073	479 564				450 491	463 622		-13 130	

Noter

Belopp i tkr om inget annat anges.

Not 1 Intäkter av anslag	2022	2021
<i>Enligt resultaträkningen</i>		
Intäkter av anslag	419 466	419 097
Anslagsöverskridande 2020 ¹⁾		1 417
Ramanslag 17 6:1 ap 1	419 466	420 514
Ramanslag 17 01:4 ap 9	11 070	11 315
Summa	430 536	431 829

Redovisningen av noten är förändrad från 2021 och specificerar endast intäkter av anslag enligt resultaträkningen.

¹⁾ *Anslag som användes för att återställa det anslagsöverskridande som gjordes år 2020. Se även not 10.*

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
Intäkter enligt avgiftsförordningen 4 § ¹⁾	9 461	7 591
Intäkter med full kostnadstäckning ²⁾	19 150	13 960
Avgifter för arkivleveranser	39 786	39 241
Avgifter för digitalisering av kulturarvsmaterial ²⁾	-215	16 778
Övriga intäkter	6 558	6 496
Summa	74 739	84 066

¹⁾ *Intäkter för kurser och konferenser, uthyrning av lokaler, konsultuppdrag och digitala kopior.*

²⁾ *Riksarkivet har under året gjort en ny tolkning av instruktionen vilket innebär att det ekonomiska målet för avgifter för digitalisering av kulturarvsmaterial ändras från "Inom ramen för full kostnadstäckning" till "Motsvarande full kostnadstäckning".*

Not 3 Intäkter av bidrag	2022	2021
Bidrag från statliga finansiärer ¹⁾	8 134	10 600
Bidrag från icke-statliga finansiärer	11 429	11 083
Bidrag från regioner	0	0
Bidrag från mellanstatliga organ	0	0
	19 564	21 683

¹⁾ *Den största inomstatliga finansiären är Arbetsförmedlingen, varifrån bidrag med 3 828 tkr (4 592 tkr) har erhållits.*

Not 4 Finansiella intäkter	2022	2021
Ränteintäkter på räntekonto hos Riksgäldskontoret	288	0
Övriga finansiella intäkter	28	6
	316	6

Not 5 Kostnader för personal	2022	2021
Lönekostnader (exkl. avgifter)	186 268	189 902
Arbetsgivaravgifter, premier, övriga avgifter	95 216	101 186
Aktivering av lön för egenutvecklade anläggningstillgångar	0	0
Övriga personalkostnader	4 292	2 376
	285 776	293 464
Varav arvoden och andra ersättningar	214	275

Not 6 Kostnader för lokaler	2022	2021
Hyror	132 621	130 592
Övriga lokalkostnader ¹⁾	14 349	11 551
	146 971	142 143

¹⁾ Ökningen beror till största delen på höjda elpriser.

Not 7 Övriga driftkostnader	2022	2021
Inköp av varor	7 527	7 742
Inköp av tjänster ¹⁾	31 746	34 279
Ersättning till SSA, MSA och RV ²⁾	26 299	26 070
Övrigt	3 763	3 425
	69 335	71 516

¹⁾ Inköp av tjänster har minskat inom framförallt området flyttjänster.

²⁾ Ersättningar till Stockholms stadsarkiv (SSA), Malmö stadsarkiv (MSA) och Region Värmland (RV) för arkivuppgifter enligt förordning (2013:791) om särskilda arkivuppgifter för vissa kommunala arkivmyndigheter. Under 2022 slogs Värmlandsarkivet samman med Regionarkivet i Värmland, förkortningen VA är ersatt med RV.

Not 8 Finansiella kostnader	2022	2021
Räntekostnader Riksgäldskontoret	822	0
Övriga finansiella kostnader	25	23
	847	23

Not 9 Transfereringar – lämnade bidrag	2022	2021
Bidrag till enskilda arkiv	9 405	9 288
Bidrag till Armé-, Marin- och Flygfilm	464	464
Bidrag till regionala arkivinstitutioner ¹⁾	557	540
Bidrag till övriga myndigheter	0	0
Bidrag till privata företag	0	0
	10 426	10 292

¹⁾ Riksarkivet får disponera 557 tkr (uo 17 anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet (Ramanslag) ap. 5) hos Statens kulturråd för fördelning regionalt till institutioner som inte omfattas av samverkansmodellen.

Not 10 Årets kapitalförändring	2022	2021
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet</i>		
Digitaliseringstjänster	-2 650	1 642
Heraldisk verksamhet	-11	-15
Stöd till arkivbildare	151	2
Övriga uppdrag	-135	-19
Tillfört anslagsmedel ¹⁾	22 659	
Överskridande av anslag 2020 utöver beviljad anslagskredit ²⁾		1 417
	20 015	3 027

¹⁾ I enlighet med regleringsbrev 2022 har Riksarkivet använt anslagsmedel för att täcka underskott i den avgiftsbelagda verksamheten, digitaliseringstjänster.

²⁾ Återföring av anslag 2021 beroende på anslagsöverskridande 2020.

Not 11 Balanserade utgifter för utveckling	2022-12-31	2021-12-31
IB anskaffningsvärde	78 926	77 753
Årets anskaffningar	423	1 173
Anskaffningsvärde UB	79 348	78 926
IB ackumulerade avskrivningar	73 001	68 299
Årets avskrivningar	1 514	4 702
Ackumulerade avskrivningar UB	74 514	73 001
Bokfört värde	4 834	5 925

Not 12 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
IB anskaffningsvärde	10 287	4 544
Årets anskaffningar	0	5 743
Anskaffningsvärde UB	10 287	10 287
IB ackumulerade avskrivningar	5 301	3 500
Årets avskrivningar	2 301	1 801
Ackumulerade avskrivningar UB	7 602	5 301
Bokfört värde	2 686	4 987

Not 13 Förbättringsutgifter på annans fastighet	2022-12-31	2021-12-31
IB anskaffningsvärde	34 506	35 613
Årets anskaffningar	106	286
Avgår anskaffningsvärde utrangeringar	0	-1 393
Anskaffningsvärde UB	34 612	34 506
IB ackumulerade avskrivningar	26 180	26 003
Årets avskrivningar	1 132	1 533
Avgår anskaffningsvärde utrangeringar	0	-1 356
Ackumulerade avskrivningar UB	27 312	26 180
Bokfört värde	7 300	8 326

Not 14 Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2022-12-31	2021-12-31
IB anskaffningsvärde	322 223	337 637
Årets anskaffningar	20 191	17 129
Avgår anskaffningsvärde för utrangeringar	-8 907	-32 543
Anskaffningsvärde UB	333 506	322 223
IB ackumulerade avskrivningar	226 754	238 954
Årets avskrivningar	19 924	19 375
Avgår ackumulerade avskrivningar för utrangeringar ¹⁾	-8 784	-31 576
Ackumulerade avskrivningar UB	237 894	226 754
Bokfört värde	95 612	95 469

¹⁾ De utrangeringar som minskat under 2022 avser främst datorer och inredning.

Not 15 Kulturtillgångar	2022-12-31	2021-12-31
IB anskaffningsvärde	29 825	29 825
Årets anskaffningar	0	0
Anskaffningsvärde UB	29 825	29 825
Bokfört värde	29 825	29 825

Posten består huvudsakligen av arkiv som Riksarkivet förvärvat genom regeringsbeslut: Ericssbergsarkivet 25 000 tkr (beslut 2001) och Biby arkiv 4 590 tkr (beslut 2011).

Not 16 Fordringar hos andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
Mervärdesskatt	11 214	9 570
Kundfordringar hos andra myndigheter	12 447	12 857
Övriga fordringar	16	26
	23 677	22 453

Not 17 Övriga kortfristiga fordringar	2022-12-31	2021-12-31
Övriga kortfristiga fordringar	296	268
	296	268

Posten avser i huvudsak förutbetalda portokostnader 194 (179) samt en förutbetald investering 65 (88).

Not 18 Förutbetalda kostnader	2022-12-31	2021-12-31
Förutbetalda hyreskostnader inomstatliga	3 062	3 376
Förutbetalda hyreskostnader utomstatliga	33 507	31 416
Övriga förutbetalda kostnader	4 582	4 518
	41 152	39 310

Förutbetalda hyreskostnader avser 1:a kvartalet 2023.

Not 19 Upplupna bidragsintäkter	2022-12-31	2021-12-31
Upplupna bidrag från inomstatliga finansärer ¹⁾	278	1 551
Upplupna bidrag från utomstatliga finansärer	0	0
	278	1 551

¹⁾ *Minskningen beror på projektet Swedpop som avslutades vid årsskiftet.*

Not 20 Övriga upplupna intäkter	2022-12-31	2021-12-31
Övriga upplupna intäkter, inomstatliga	1 695	2 568
Övriga upplupna intäkter, utomstatliga	837	22
	2 532	2 591

Not 21 Avräkning med statsverket	2022-12-31	2021-12-31
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag	557	540
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-557	0
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	540
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	29 073	41 088
Redovisat mot anslag	463 065	440 163
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-479 007	-452 178
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	13 130	29 073
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	0	0
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-557	-540
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	557	0
Saldo	0	-540
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Summa Avräkning med statsverket	13 130	29 073

Uppställningen av noten är förändrad jämfört med 2021. Notens saldo för 2021 är korrekt men delar av posten avviker från redovisningen föregående år.

Not 22 Behållning räntekontot i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	0	0
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret (enl. 7 kap 4 § budgetlag)	75 000	55 000

Räntekontokrediten har högst utnyttjats med 58 264 tkr (98 620 tkr).

Not 23 Kassa och bank	2022-12-31	2021-12-31
Kassa	5	5
Bank, valutakonto	0	0
	5	5

Not 24 Myndighetskapital

	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2021	29 825	-1 417	-25 269	3 027	6 166
Ingående balans 2022	29 825	-1 417	-25 269	3 027	6 166
Föregående års kapitalförändring ¹⁾		1 417	1 610	-3 027	0
Tillfört anslagsmedel ²⁾			22 659		22 659
Årets kapitalförändring				-2 645	-2 645
Summa årets förändring		1 417	24 269	-5 672	20 015
Utgående balans 2022	29 825	0	-999	-2 645	26 180

Redovisningen av noten är förändrad från 2021. Den balanserade kapitalförändringen är nu uppdelad i anslags- och avgiftsbelagd verksamhet.

¹⁾ Återföring av anslag beroende på tidigare års anslagsöverskridande.

²⁾ I enlighet med regleringsbrev 2022 har Riksarkivet använt anslagsmedel för att täcka underskott i den avgiftsbelagda verksamheten, digitaliseringstjänster och därmed har raden "Tillfört anslagsmedel" tillkommit.

Not 25 Avsättningar

	2022-12-31	2021-12-31
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
Ingående avsättning	315	663
Årets pensionskostnad	-43	30
Årets pensionsutbetalningar	-210	-377
Utgående avsättning	62	315
Övriga avsättningar		
Ingående avsättning	2 603	2 307
Årets förändring ¹⁾	-1 307	295
Utgående avsättning	1 295	2 603

¹⁾ Under året har Riksarkivet använt årets avsättning och delar av balanserade medel.

Not 26 Lån i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Lån till anläggningstillgångar vid årets början	114 511	117 729
Nya lån under året	20 224	24 195
Amorteringar under året	-24 661	-27 413
Utgående balans	110 074	114 511
Låneram (enl. 7 kap 1 § budgetlagen)	163 000	153 000

Not 27 Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	20 418	53 206

Beviljad kreditram hos Riksgäldskontoret 75 000 tkr.

Not 28 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
Arbetsgivaravgifter och premier	5 085	5 215
Leverantörsskulder statliga	3 770	5 126
Utgående mervärdesskatt	1 274	932
	10 128	11 273

Not 29 Leverantörsskulder	2022-12-31	2021-12-31
Leverantörsskulder	8 286	7 519

Not 30 Övriga kortfristiga skulder	2022-12-31	2021-12-31
Personalens källskatt	4 445	4 782
Övriga skulder	32	43
	4 477	4 825

Not 31 Upplupna kostnader	2022-12-31	2021-12-31
Retroaktiva löner	0	1 313
Semesterlöneskuld	17 217	21 622
Kompletdighetsskuld ¹⁾	805	996
Övriga upplupna kostnader	2 736	1 411
	20 758	25 341

¹⁾ Kompletdighetsskuld redovisades felaktigt förra året, vilket nu är korrigerat i noten.

Not 32 Oförbrukade bidrag	2022-12-31	2021-12-31
Bidrag från inomstatliga finansiärer	1 115	280
Bidrag från utomstatliga finansiärer	446	3 775
	1 561	4 055
<i>Beräknad användning per tidsintervall</i>		
<i>Inom 3 månader</i>	306	664
<i>3 månader till 1 år</i>	326	3 391
<i>1 år till 3 år</i>	929	0
<i>Överstigande 3 år</i>	0	0

Not 33 Övriga förutbetalda intäkter	2022-12-31	2021-12-31
Övriga förutbetalda intäkter – inomstatliga ¹⁾	10 055	3 571
Övriga förutbetalda intäkter – utomstatliga	9 466	10 670
	19 521	14 241

¹⁾ Ökningen beror på nya pågående uppdrag från andra myndigheter.

Not 34 Riksarkivet Ramanslag 17 6:1 ap 1

Årets tilldelning på anslagsposten 17 6:1 ap 1 var totalt 467 946 tkr (441 117 tkr). Anslagskrediten för år 2022 var 14 038 tkr (30 000 tkr). Av denna har 12 852 tkr utnyttjats. Ingående överföringsbelopp 2022 var –28 803 tkr (–41 072 tkr).

Riksarkivet har, i enlighet med regleringsbrev 2022, använt 22 659 tkr för att täcka underskott inom den avgiftsbelagda verksamheten.

Villkor enligt regleringsbrevet 17 06:1 ap 1

I anslaget har beräknats medel för restaurering, arkivering och arkivförvaltning av kulturhistorisk, försvarsanknuten film till ett belopp av 464 tkr. Medlen utbetalas till föreningen Armé-, Marin- och Flygfilm.

Under 2022 har 464 tkr (464 tkr) utbetalats enligt ovan nämnda villkor.

Villkoren i regleringsbrevet har uppfyllts.

Villkor enligt regleringsbrevet 17 06:1 ap 1

Riksarkivet ska använda 6 900 tkr för bidrag till stiftelsen Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek. Riksarkivet får använda högst 2 800 tkr för bidrag till enskilda arkiv i enlighet med förordningen (2007:1368) om statsbidrag till enskilda arkiv.

Under 2022 har 6 900 tkr (6 875 tkr) respektive 2 505 tkr (2 413 tkr) utbetalats enligt ovannämnda villkor.

Villkoren i regleringsbrevet har uppfyllts.

**Not 35 Bidrag till regional arkivverksamhet
Ramanslag 17 1:6 ap 5**

Anslaget får användas som statsbidrag i enlighet med förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet, regionala arkivinstitutioner (enligt regleringsbrev).

Anslaget för bidrag för 2022 uppgår till 557 tkr (540 tkr), som har fördelats och utbetalats av Riksarkivet till regionala arkivinstitutioner i enlighet med regleringsbrevets villkor.

Villkoren i regleringsbrevet har uppfyllts.

**Not 36 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet
Ramanslag 17 01:4 ap 9**

Årets tilldelning på anslagsposten 17 01:4 ap 9 var totalt 11 061 tkr (11 061 tkr).

Anslagskrediten för år 2022 var 331 tkr (331 tkr). Av denna har 278 tkr utnyttjats.

Ingående överföringsbelopp 2022 var -269 tkr (-15 tkr).

Villkoren i regleringsbrevet har uppfyllts.

Tilläggsupplysningar

Tabell 15. Sammanställning av väsentliga uppgifter 2018–2022 (i tkr)

Typ av uppgift	2022	2021	2020	2019	2018
Låneram					
Beviljad	163 000	153 000	163 000	163 000	142 000
Utnyttjad	110 074	114 511	117 729	82 252	100 607
Kvar	52 926	38 489	45 271	80 748	41 393
Kontokredit hos RGK					
Räntekontokredit	75 000	55 000	55 000	55 000	55 000
Max. utnyttjad under året	58 264	98 620	105 496	60 225	20 801
Räntor på räntekonto RGK					
Ränteintäkter	288	0	4	299	539
Räntekostnader	-822	0	-58	-64	-304
Saldo	-534	0	-54	235	235
Avgiftsintäkter					
<u>Övrig avgiftsbelagd verksamhet</u>					
Budget enl. regleringsbrev	62 650	46 000	56 650	43 050	41 550
Utfall	55 590	70 106	64 548	64 148	51 521
<u>Verksamhet med full kostnadstäckning</u>					
Budget enl. regleringsbrev	27 265	9 000	17 000	32 250	36 700
Utfall	19 150	13 960	12 877	9 214	20 092
Anslagskredit					
Beviljad kredit Uo 17 6:1 ap 1	14 038	30 000	39 655	31 095	23 933
Beviljad kredit Uo 17 1:4 ap 9	331	331	331	331	331
Utnyttjad kredit Uo 17 6:1 ap 1	12 852	28 803	41 072	30 744	23 584
Utnyttjad kredit Uo 17 1:4 ap 9	278	269	15	134	287
Anslag m.m.					
Utgående reservation	0	0	0	0	0
Anslagssparande Uo 17 6:1 ap 1	0	0	0	0	0
Anslagssparande Uo 17 1:4 ap 9	0	0	0	0	0
Åtaganden jämfört med					
Summan av tilldelade bemyndiganden	0	0	0	0	0
Årsarbetskrafter, anställda m.m.					
Antalet årsarbetskrafter	400	404	401	449	474
Medelantalet anställda	429	434	437	481	523
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 255	1 241	1 271	1 100	1 055
Kapital					
Årets kapitalförändring ¹⁾	20 015	3 027	-2 212	-9 858	-9 510
Balanserad kapitalförändring ¹⁾	-3 644	-23 659	-26 686	-24 474	-14 616

¹⁾ Se även not 10.

Tabell 16. Lokalkostnader 2022 (i tkr)

Ort	Hyresvärd	Lokal- hyror	El och upp- värmning	Repara- tioner och underhåll	Övriga drift- kostnader
Stockholm	Fastighets AB Lysbomben	16			
	Lysbomben Arkivet AB	25 423	1 409		
	Ax City Kungsholmen AB	48			
Täby	Preservium Vinkelslipen AB	40 841	1 640		20
Ramsele	Stiftelsen Arkiv & Kulturhus i Ramsele	1 272			
Fränsta	Ånge Fastighets & Industri AB	2 268	83	1	10
Uppsala	Akademiska hus AB	12 814	139		
Vadstena	Statens fastighetsverk	11 103	638	5	
Visby	TG fastigheter	2 003	90		
Lund	Arkivet Lund Fastighets AB	5 670			
	Lunds universitet	388			984
	Region Skåne	414	48	3	1
Göteborg	Klippan kulturfastigheter	8 641			
	KB Myran c/o Wallenstam AB	6 227	308		
	KGK Fastigheter	1 271	170		
Härnösand	SBB Adjunkten 1 Fastighets AB	2 008			
	SBB Härnösand AB	842			7
	SBB Härnösand AB/Svenska Myndighetsbyggnader Förvärv AB	9 158		22	22
Östersund	Intea Onkel Adam AB	354	11		
	Kungsleden Gemix AB	1 835	76		
	Övriga leverantörer	25	4 934	195	3 534
SUMMA		132 621	9 546	226	4 578

Tabell 17. Ersättningar till ledamöterna i insynsrådet samt ledande befattningshavare som utsetts av regeringen

Befattning	Namn	Ersättning i kr, 2022	
Riksarkivarie, ordförande i insynsrådet	Karin Åström Iko	1 307 387	
Ledamot av insynsrådet	Inga-Lill Askersjö	5 000	Styrelseledamot i Riksgäldens styrelse och i Skatterättsligt Forum i Sverige AB
Ledamot av insynsrådet	Max Valentin	2 300	Styrelseledamot i Fabel Kommunikation AB
Ledamot av insynsrådet	Birgitta Svensson	5 000	
Ledamot av insynsrådet	Karin Helmersson	4 600	Styrelseledamot IT plattform Småland & Öland AB
Ledamot av insynsrådet	Åsa Karlsson	4 200	Styrelseledamot i Riksantikvarieämbetets Insynsråd
Ledamot av insynsrådet	Ann-Britt Åsebol	4 600	Styrelseledamot i Myn-digheten för delaktighet
Ledamot av insynsrådet	Carl Eklund	5 000	

Riksarkivet har inga framtida åtaganden för dessa ledamöter eller ledande befattningshavare utöver vad som framgår av allmänna avtal.

Förutom riksarkivarie Karin Åström Iko bestod Riksarkivets insynsråd under verksamhetsåret 2022 av justitierådet Inga-Lill Askersjö, verkställande direktören Max Valentin, professor Birgitta Svensson, hembygdsforskaren Carl Eklund, riksdagsledamot Åsa Karlsson, riksdagsledamot Ann-Britt Åsebol och regionråd Karin Helmersson.

Tabell 18. Handläggningstid per ärendetyp

	Antal	0–7 dagar	8–14 dagar	Över 14 dagar
2022				
Bouppteckningar	33 716	86%	7%	6%
Fastighet	26 139	12%	19%	69%
Fastighetstaxeringar	4 224	58%	19%	23%
Fordon	5 399	51%	22%	27%
Släktforskning	3 075	24%	18%	58%
Släktutredningar	5 070	27%	19%	54%
Utdrag	2 342	43%	26%	31%
Kyrkoarkiv övrigt	1 910	29%	19%	52%
Övriga	12 897	24%	14%	62%
Totalsumma	94 772	47%	14%	39%
2021				
Bouppteckningar	37 231	89%	5%	7%
Fastighet	30 857	15%	31%	54%
Fastighetstaxeringar	3 667	58%	23%	19%
Fordon	4 480	48%	20%	32%
Släktforskning	2 734	26%	19%	55%
Släktutredningar	4 515	54%	24%	22%
Utdrag	2 273	45%	25%	30%
Kyrkoarkiv övrigt	2 235	29%	20%	51%
Övriga	15 685	24%	12%	64%
Totalsumma	103 677	49%	17%	34%
2020				
Bouppteckningar	36 349	89%	4%	7%
Fastighet	33 059	24%	22%	55%
Fastighetstaxeringar	4 056	64%	20%	16%
Fordon	4 945	47%	14%	39%
Släktforskning	1 489	28%	16%	55%
Släktutredningar	4 216	39%	17%	44%
Utdrag	2 524	47%	20%	33%
Kyrkoarkiv övrigt	4 243	35%	18%	47%
Övriga	16 235	28%	12%	60%
Totalsumma	107 116	51%	13%	36%

Förkortningar

AI	Artificiell intelligens
Ap	Anslagspost
Arkis	Arkivinformationssystem inom Riksarkivet
DIGG	Myndigheten för digital förvaltning
DMS	Det medeltida Sverige
E-RIHS	European Research Infrastructure for Heritage Science
eSam	eSamverkansprogrammet
FAI	Föreningen för arkiv och informationsförvaltning
FALK	Föreningen arkivverksamma i landsting och kommuner
FoU	Forskning och utveckling
GB	Gigabyte
GDPR	General Data Protection Regulation
HSS	Heritage Science Sweden
HTR	Handwritten Text Recognition
HUMINFRA	Nationell Infrastruktur för Humanistlaboratorier
IB	Ingående balans
mkr	Miljoner kronor
MSA	Malmö stadsarkiv
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
NAD	Nationella arkivdatabasen
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
PB	Petabyte
RA	Riksarkivet
RA-FS	Riksarkivets författningssamling
RA-MS	Riksarkivets myndighetsspecifika föreskrifter
RV	Region Värmland
SBL	Svenskt biografiskt lexikon
SDHK	Svenskt Diplomatariums huvudkartotek
SOU	Statens offentliga utredningar
SSA	Stockholms stadsarkiv
SWE-Clarín	Common Language Resources and Technology Infrastructure
SwedPop	Svenska befolkningsdatabaser för forskning

TF	Tryckfrihetsförordningen (1949:105)
tkr	Tusental kronor
UB	Utgående balans
Uo	Utgiftsområde

Förteckning över tabeller

	sid
Tab. 1. Prestationer inom verksamheten Normera och främja informationshantering	18
Tab. 2. Prestationer inom verksamheten Utöva tillsyn	20
Tab. 3. Prestationer inom verksamheten Hantera leveranser och förvärv	21
Tab. 4. Prestationer inom verksamheten Bevara mottagna arkiv	22
Tab. 5. Prestationer inom verksamheten Digitalt tillgängliggöra arkivinformation	28
Tab. 6. Prestationer inom verksamheten Främja kunskap om mottagna arkiv	30
Tab. 7. Prestationer inom verksamheten Tillhandahålla i läsesal	30
Tab. 8. Prestationer inom verksamheten Besvara förfrågningar	31
Tab. 9. Totala intäkter och kostnader per verksamhet	32
Tab. 10. Avgiftsbelagd verksamhet med full kostnadstäckning	44
Tab. 11. Sjukfrånvaro	48
Tab. 12. Resultaträkning	51
Tab. 13. Balansräkning	52
Tab. 14. Anslagsredovisning	53
Tab. 15. Sammanställning av väsentliga uppgifter 2018–2022 (i tkr)	64
Tab. 16. Lokalkostnader 2022 (i tkr)	65
Tab. 17. Ersättningar till ledamöterna i insynsrådet samt ledande befattningshavare som utsetts av regeringen	66
Tab. 18. Handläggningstid per ärendetyp	67



Riksarkivet

Box 7223, 187 13 Täby
Telefon: 010-476 70 00
riksarkivet.se